

**MAURY
TERRY**

ZTĚLESNĚNÉ ZLO

**NA STOPE
SAMOVÝM
SYNŮM**

N.Y.C. POLICE

preložila Lucie Melicharová

4 67 66 54

ZTĚLESNĚNÉ

ZLO

Copyright © 1987 Maury Terry

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Lucie Melicharová, 2026

Cover © Dark Crayon, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7118-9 (pdf)

**MAURY
TERRY**
ZTĚLESNĚNÉ
ZLO

**NA STOPĚ
SAMOVÝM
SYNŮM**

přeložila
Lucie Melicharová

VENDETA

Věnováno Robertu a Josephu Terryovým.

Těm, kteří byli vždy poblíž.

A památce nevinných obětí.

Obsah

Úvod	7
------------	---

1. ČÁST NA STOPĚ TERORU

I. Satan na Stanfordově univerzitě	15
II. Srpnové výstřely	33
III. „Ať klepou na rakve“	53
IV. Dívka jménem Stacy	78
V. Odpočítávání: Týden do zatčení	104
VI. Hlava .44	127
VII. Doznání	152
VIII. „Spící Sam“	179
IX. Procesní církev	211
X. Jedno velké bludiště	241
XI. Krveprolití v kraji zatracenců	264

2. ČÁST ROZPLÉTÁME ZLOČINNÉ SPOLČENÍ: DOMINOVÝ EFEKT

XII. „Zdravím z newyorských stok“	281
XIII. Klenot Minot	305
XIV. Otázka vraždy	335
XV. Po stopách největší záhady	351
XVI. Nejnepravděpodobnější spojenec	387
XVII. Sdílný „Sam“	412
XVIII. „Kořist, cíl a oběť“	445
XIX. Kam kráčíš, Ameriko?	463
XX. U zdroje zla	486
XXI. Spiknutí napříč Spojenými státy	524
XXII. Na skok do kaňonu Copco	548
XXIII. Údolí smrti	585
XXIV. Jižní Kalifornie ve víru vražd	617
XXV. Masky smrti	641

Doslov	664
Poděkování	681
Poznámka překladatelky	683

Úvod

JOSHUY ZEMANA

O Maurym Terrym jsem se poprvé doslechl v létě 2008. Tou dobou jsem režíroval svůj první dokument, snímek o pěti pohřešovaných dětech z newyorského Staten Islandu, odkud pocházím, a o muži zapleteném do jejich zmizení. Můj zájem o případ podnítila místní legenda o tajemném přízraku jménem Cropsey, kterou jsem slýchal v dětství. Podle kamarádů ze sousedství Cropsey kdysi uprchl z psychiatrické léčebny, kde byl hospitalizován, a usídlil se v podzemních chodbách pod opuštěným areálem bývalé státní internátní školy ve čtvrti Willowbrook. Odtamtud se po nocích plížil do newyorských ulic a unášel děti.

Jako kluk jsem dlouhá léta považoval Cropseyho případ za obyčejnou odstrašující báchorku. Zlom přišel v létě 1987. Bylo mi čerstvě patnáct a z naší čtvrti se ztratila Jennifer Schweigerová, dvanáctiletá dívka s Downovým syndromem. Po více než šesti týdnech pátrání byly její ostatky nalezeny právě na pozemku bývalé internátní školy ve Willowbrook. Tehdy jsem to ještě netušil, ale vzdělávací instituce za sebou měla strašlivou minulost. V „hadím doupěti“, jak nefalšovaný dům hrůzy nazval Bobby Kennedy, drželi po několik desetiletí pod zámek v otřesných podmínkách stovky dětí s vývojovými poruchami. Poté, co tamní praktiky v roce 1972 odhalil Geraldo Rivera, bylo zařízení nakonec uzavřeno. Několik dnů po nalezení těla Jennifer Schweigerové policie zatkla jistého Andreho Randa. Nejednalo se o uprchlého pacienta psychiatrické léčebny, jak uváděla městská legenda, ale o bývalého zřízence, který v areálu školy často přespával. Policie zveřejnila, že Randa podezírá i ze zmizení čtyř dalších nezletilých pohřešovaných v oblasti od počátku 70. let. Legenda o Cropseym se tak dětem ze Staten Islandu zhmotnila ve vši své hrůze před očima.

Rand nakonec za únos Jennifer Schweigerové putoval do vězení a já se odstěhoval. V roce 2004 se však pachatel do Staten Islandu vrátil, aby stanul před soudem kvůli obvinění z únosu dalšího dítěte. Proces

s Randem jsem si nenechal ujít ani já, tou dobou již režisér. Chtěl jsem zjistit, co se s pohřešovanými dětmi doopravdy stalo, a ověřit si, jak moc skutečný byl tajemný přízrak z mého dětství. Zatímco jsem se však snažil přijít na kloub jedné městské povídačky, narazil jsem na další. Respektive tehdy jsem si myslel, že jde jen o povídačku.

Při rozhovorech s obyvateli Staten Islandu, kteří v roce 1987 pátrali po Jennifer, jsem zas a znovu narážel na zvěsti o domnělých „uctívačích ďábla“, kteří se údajně potulují po místních lesích a na pozemcích Willowbrookku pořádají rituály. Tou dobou národ zachvátila takzvaná satanistická panika. V roce 1988 Geraldo Rivera – novinář, jehož odhalení onehdy vedla k uzavření internátní školy – dovedl panující hysterii do šíleného extrému senzacechtivým speciálem své talk show vysílané v hlavním vysílacím čase, jenž nesl název *Devil Worship: Exposing Satan's Underground* (*Uctívači ďábla: Pravda o satanistickém podsvětí*). Dodnes jsem přesvědčený, že za většinou tehdejších „očitých svědectví“ stáli poťouchlí teenageri, kteří s pochopitelnou škodolibostí jen využili úzkosti rodičů. V určité fázi natáčení se ovšem cosi zlomilo a vyprávěné příběhy se začaly měnit.

Legends nabíraly podivně konkrétní obrysy, jakmile se svědci rozpovídali o jisté ostrovní sektě, jež podle nich za zmizením dětí v konečném důsledku stála. Nejzajímavější bylo její domnělé napojení na nechvalně proslulé vraždy Samova syna. S příběhem Davida Berkowitze – šílence, který tvrdil, že onoho parného léta roku 1977 střílel na dvojici v zaparkovaných autech napříč New Yorkem na příkaz psa posedlého démonem – jsem byl pochopitelně dobře obeznámen. Jelikož můj dokument cílil na městské legendy tradované jak mezi dětmi, tak dospělými, ponořil jsem se do příběhu ještě hlouběji.

Při hledání souvislostí mezi jednotlivými zvěstmi o takzvané sektě Samova syna jsem brzy narazil na místního novináře, který mi dokázal uvést na pravou míru několik zbloudilých faktů ohledně totožnosti prověřovaného podezřelého i ohledně data a místa domovní prohlídky, kterou policie podnikla. Předal mi kontakt na výstředního právníka, díky němuž získal můj postupně se prodlužující seznam stop na věrohodnosti. A pak jsem konečně narazil i na skutečně důvěryhodný zdroj: ostříleného vyšetřovatele z oddělení odložených případů newyorské policie, tedy muže školeného ke shromažďování důkazů, nikoliv domněnek. Po dlouhém přemlouvání souhlasil, že mi prozradí zdroj tradovaných zvěstí. Jeden večer zorganizoval setkání ještě s dalšími dvěma detektivy a společně mi svěřili tajemství, které kolovalo odděleními newyorské policie

už celá desetiletí: David Berkowitz, jenž vešel ve známost jako Samův syn, nejednal sám.

Řada vysloužilých i stávajících newyorských detektivů prý na základě vlastního vyšetřování dospěla v průběhu let k přesvědčení, že David Berkowitz měl několik kompliců a že sekta Samova syna skutečně existuje. Ačkoliv si nemyslí, že by hnutí stálo i za zmizením dětí ze Staten Islandu, členové sekty by podle nich mohli být namočení do řady jiných, dosud nevyřešených, vražd napříč New Yorkem. Mnozí z policistů se o svá zjištění podělili s novinářem jménem Maury Terry, jenž své vlastní pátrání zveřejnil v knize *Ztělesněné zlo*.

Já sám dodnes považuji *Ztělesněné zlo* za jednu z nejvíce zneklidňujících knih, jaké jsem kdy přečetl, a rozhodně nejsem sám. Ač se pokládám za skeptika – člověka, jenž s oblibou vyvrací vše hrůzostrašné, co nelze racionálně vysvětlit –, Terryho kniha v sobě i pro mě skrývá cosi podivně znepokojivého. Snad je to tím, jak variuje mezi uvěřitelným a neuvěřitelným. Jakkoliv obtížné je nekriticky přijmout všechna Terryho tvrzení za svá, stejně těžko se dají jen tak šmahem zavrhnout – podobně jako tajemství, jež obestírá Procesní církev, tedy hnutí, které autor v knize popisuje. Pro některé sekta zvěstující konec světa, jež stojí za sérií rituálních vražd napříč Spojenými státy, pro jiné jen s oblibou neprávem očerňovaná církev, jejíž podivné rituály z ní udělaly obětního beránka. Bez ohledu na skutečné záměry jejích členů se zdá, že Terry kápl na dokonalou městskou legendu pro dospělé.

Ztělesněné zlo mě fascinuje, protože rád zkoumám, jak lidem vzájemně splývají jednotlivé odstíny zla. Vždy mě zajímali odborníci na okultismus – pro jejich fascinující znalosti na straně jedné a značně nesprávné závěry na straně druhé. Terry se tomuto trendu nijak nevymyká. Navzdory tomu, jak volně Maury napříč touto knihou nakládá s termínem „satanismus“, v samotném závěru podle mě dospěl k poznání, že ryzí satanisté nejsou žádní uctívači ďábla. Ve skutečnosti k nim mají poměrně daleko. Opravdoví vyznavači satanismu se mnohem víc blíží k ateismu a libertariánství než k jakémukoliv vyznání. To nicméně neznamená, že neexistují jedinci – ať už katolíci, židé, muslimové, či dokonce satanisté –, kteří zneužívají svou víru – popřípadě její absenci – k tomu, aby morálně ospravedlnili nebo jednoduše zastřeli své deviantní chování.

S Mauryem jsem se poprvé setkal na podzim roku 2010 v jeho stísněném podkrovním bytě v Yonkers. Měl nasazenou kyslíkovou masku, jelikož tou dobou bojoval s akutním zápallem plic, z velké části způsobeným desítkami let intenzivního kouření. Odmítal opustit byt, a tak

jsem zašel já za ním. Jedli jsme tuňákové sendviče, co jsem donesl, a on jednotlivá sousta prokládal různými historkami týkajícími se nejen Samova syna, ale i dalších nevyřešených zločinů, o nichž se v New Yorku vyprávělo. Tehdy mi došlo, že jsem narazil na nezvyklý úkaz: znalého mentora a nespolehlivého vypravěče v jednom.

Ač jsme se s Maury Terryem spřátelili, vůči jeho verzi událostí – takzvanému zločinnému spolčení v případě Samova syna – jsem zůstal skeptický. Myslím, že si to sám uvědomoval, však ho také mnozí v průběhu let označovali za blázna, a nejspíš i proto se do konce života tím víc snažil dokázat, že má pravdu. Všechny pochyby ho naneštěstí motivovaly k tomu, aby své úsilí zdvojnásobil a pátral po své pravdě o to horlivěji, což naopak vedlo k tomu, že působil jako ještě větší pošetilec.

Po dobu našeho přátelství mě Maury často přemlouval, abych o jeho pátrání natočil dokument, já však celé roky odolával. Příběh sekty mě fascinoval, namísto dokumentárního filmu bych ovšem býval raději pojal *Ztělesněné zlo* jako hraný seriál. Možná jsem se bál, abych nezjistil, že je velká část jeho vyprávění nepravdivá. Nebo jsem snad už tehdy tušil, co vím dnes: že Maurymu chyběl potřebný odstup. Propadl se do králičí nory svého vyšetřování a chytil se do pastí, kterou sám nastražil. V podstatě se tolik let snažil odhalit jednu konspiraci, až tím nakonec dal vzniknout jiné.

A právě tento nešťastný průběh okolností nás přivádí k hlavní otázce: Je vyprávění Mauryho Terryho pravdivé? Stejnou otázku si kladu už deset let a z toho posledních pět se na ni snažím odpovědět. Právě to mě nakonec přimělo, abych dokument, do kterého mě Maury vždycky tlačil, přece jen natočil. Mít za ušima, samozřejmě teď napíšu, ať se na něj všichni podíváte, abyste zjistili, kde leží pravda. Naše dokumentární série však ve skutečnosti klouže v mnoha ohledech jen po povrchu. A tak ze mě nedostanete víc, než že kdyby nic z Mauryho tvrzení nebylo založeno na pravdě, tenhle úvod bych nikdy nenapsal. Místo jednoznačné odpovědi bych vás, milí čtenáři, spíš vyzval, abyste k této knize přistupovali s určitou dávkou zdravého skepticismu, avšak zároveň s otevřenou myslí. Sami uvidíte, zda dokážete zodpovědět záhadu, která mně a tolika dalším tak dlouho nedává spát. Ale než se do toho pustíte, jedno varování...

Ztělesněné zlo je fascinující čtení, nabízí ponor do vyšetřování olbřímích rozměrů. Zároveň je však příběhem s morálním poučením o tom, co se s člověkem stane, když začne být posedlý skutečným zločinem.

My si dnes pod posedlostí skutečnými zločiny představíme víkend strávený ponořením se do zvrátů oblíbeného nového případu, ovšem Mauryho jeho posedlost stáhla do propasti vyšetřování, z níž se nevy-nořil přes čtyři desetiletí, a nakonec vedla až k jeho skonu.

Nemyslím, že by Maury někdy skutečně uvěřil v existenci ďábla, vím ovšem, že věřil v jeho možnou pojící sílu, již lze využít k vytvoření určité sítě, respektive toho, co on sám označoval souslovím „zločinné spolče-ní“. Ačkoliv nelze popřít, že někteří skutečně využívají vyznání k legiti-mizaci svých deviací, osobně mám s Mauryho pojetím tohoto termínu problém. Podle mě máme tendenci uchýlovat se k myšlence organizova-ného zla, abychom si vysvětlili abnormální chování, jemuž nerozumíme, a abychom se ochránili od mnohem znepokojivější představy: že tato zlovůle, které se bojíme, skutečně existuje, že dřímá hluboko v každič-kém z nás a vyčkává na okamžik, kdy se bude moct projevit. Není ko-neckonců děsivější přijmout fakt, že žádné obří spolčení neexistuje? Že není žádná struktura, žádná organizace, žádný smysl v nesmyslu, nic, co by nám všem šlo po krku? Že existuje jen neřízený chaos? Tohle je pro mě osobně skutečným ztělesněným zlem.

Často se říká, že „nejlepší trik se ďáblovi povedl, když přesvědčil svět, že neexistuje“. Já to však vidím jinak. Podle mě se nejlepší trik povedl člověku, když přesvědčil *sebe sama*, že ďábel existuje. Vy, milí čtenáři, pochopitelně dospějete k vlastním závěrům. Ale vyvarujte se dlouhých pohledů do nejtemnějších zákoutí. Nikdy nevíte, co tam můžete najít.

1. ČÁST

NA STOPĚ TERORU

„Zachvátila nás čirá panika. Město kolem nás vybuchovalo.“

– Steve Dunleavy, komentátor deníku *New York Post*

„Pořád jsem tady. Jako přízrak potulující se nocí.“

– z dopisu Samova syna

*„... ryzí láska sestoupivší shůry nebes se spojí
s čirou nenávistí vzešlou z hlubin pekel.“*

– Robert DeGrimston, vůdce satanistické sekty

Satan na Stanfordově univerzitě

Sobota 12. října 1974, jedenáct hodin večer. Okázale rozlehlým kampusem Stanfordovy univerzity se nesl tepající halas večerního veselí. Z oken a dveří kolejí se linuly bujaré salvy smíchu, harmonické tóny i rezonující *duc duc duc* basových kytar, jimiž ze sebe studenti setřásali přednášky, učení a fotbalovou mánii uplynulého týdne.

Zdejší univerzita byla dlouho známa primárně jako bašta skvělých akademických úspěchů, v posledních letech tu ale zažívala renesanci láska k velkým sportovním utkáním. Mohli za to Stanfordští Indiáni, kteří pod vedením zadáka Jima Plunketta v prestižním novoročním zápase Rose Bowl univerzitní ligy v roce 1971 jakožto naprostí outsideři zaskočili svou výhrou svět. Nyní, o čtyři sezóny později, místní na historický úspěch stále s hrdostí vzpomínali a nadšení pro americký fotbal o podzimních sobotách neutuchalo.

Ač se blížila polovina října a spolu s ní i Den Kryštofa Kolumba – tedy čas vyznačující se v severních částech Spojených států tlejícím listím a dozrávajícími dýněmi –, v Palo Altu panoval jasný, příjemný večer. Lehký vánek si tiše pohrával s listy eukalyptů a palem lemujících kampus a roznášel veselou hudbu z jednoho vzdáleného kouta jiskřivého areálu do druhého.

V přívětivém klimatu kalifornského Silicon Valley, které se rozkládá necelých pětadesát kilometrů jihovýchodně od San Franciska, byly podobné noci časté. Údolí přezdívané „křemíkové“, stejně jako celý okres Santa Clara, který ho obklopuje, byly příslibem nadějných zítřků, pokroku a bohatství.

V širém okolí Palo Alta, včetně nedalekého San José, sídlí značné množství špičkových technologických společností, jako například IBM, a ty zde vybudovaly laboratoře a vývojová centra pro výrobu pokročilých

počítačových obvodů. Křemík je nekovový prvek, který má zásadní význam pro výrobu polovodičů, a dal tedy jméno i celému údolí.

Vzhledem k tomu, že z každoročních absolventských žní těžily především okolní firmy, stala se Stanfordova univerzita nedílnou součástí místní vědecké i akademické komunity, jakýmsi sídlem prosperity a enklávou akademiků i pragmatických vysokých manažerů. Univerzita a další zdejší instituce byly sice vnímány jako typické příklady filozofického liberalismu, samotné Silicon Valley však bylo považováno za útočiště konzervativních mravů a politiky, zejména ve srovnání s jeho sousedy: bouřlivým San Franciskem na severu či onou kádí jedovatých zmijí – nacházející se bohudík více než 550 kilometrů na jih – zvanou Los Angeles.

Obyvatelé Silicon Valley měli nedaleké San Francisco zaškatulkované ještě ze sedmašedesátého jako hlavní město „léta lásky“ – útočiště homosexuálů a leseb, květinových dětí, hipíků, šílených motorkářů a psychedelického rocku po vzoru skupiny Jefferson Airplane. Představovalo živnou půdu okultismu a satanismu a dalo vzniknout nechvalně proslulé čtvrti North Beach, kde Carol Dodová po boku dalších tanečnic nahoře bez po nocích natřásala tělo do rytmu na zaplivaných pódiích striptklubů jako Big Al's či Condor.

* * *

Devatenáctiletému Bruce Perryemu, jenž onu říjnovou noc trávil v univerzitním bytě nad učením, byly podobné aktivity vzdálené stejně jako latina, kterou si musel jakožto pilný student druhého ročníku přípravy na medicínu brzy osvojit.

Zvenčí k němu v záchvěvech větru doléhal tlumený halas sobotní noci, on však neměl pocit, že by o něco přicházel. Bruce Perry byl oddaný svému studiu a víkend strávený s Hippokratem pro něj byl podobně běžný jako pro některé jeho méně snaživé kolegy na opačné straně kampusu večer protančený na písni Led Zeppelin.

Ne snad, že by se Bruce neuměl odvázat. Míval i veselejší chvílky, ale ty se momentálně zdály stejně vzdálené jako rodný Bismarck v Severní Dakotě.

Bruce Perry byl podle všech měřítek typický americký kluk z typického amerického města, který vyrostl v typické americké rodině žijící po vzoru idylických výjevů od Normana Rockwella. Jakožto syn dobře situovaného zubaře Duncana Perryho vynikal pohledný, kudrnatý

chlapec ve škole i na hřišti. Čas strávený na střední škole v Bismarcku prožil naplno.

V roce 1973 odmaturoval jako držitel hned několika atletických rekordů Severní Dakoty, včetně státního rekordu v běhu na 400 metrů. Byl oblíbený, hluboce věřící a v rámci školy i letních táborů se angažoval v Křesťanské atletické asociaci. Bruce měl zkrátka a dobře nakročeno k tomu, aby udělal pořádnou díru do světa. A od 17. srpna 1974 na to už ani nebyl sám, stal se z něj ženatý muž.

Jeho mladinké blondaté nevěstě bylo rovněž devatenáct let, rovněž pocházela z Bismarcku a rovněž se angažovala v náboženské komunitě. Za svobodna se jmenovala Arlis Dykemová a s Brucem tvořila pár už od střední. Zatímco její manžel oné říjnové noci pracoval na úkolech, Arlis se věnovala domácím pracím v jejich malém, avšak útulném rohovém bytě, který společně obývali ve druhém patře univerzitní koleje Quillen Hall určené sezdaným studentům.

Když se přiblížila půl dvanáctá, sáhla Arlis po hromádce dopisů adresovaných rodině a přátelům do Bismarcku a řekla Bruceovi, že s nimi skočí do schránky. Bruce nejdřív jen mlčky pokrčil rameny, ale po chvíli se rozhodl učení vzdát a taky se na chvíli provětrat. Všiml si, že Arlis nějak nemá stání, a dobře věděl, že k zábavnému večeru tentokrát nijak zvlášť nepřispěl.

* * *

Bruce si na společné soužití teprve přivykal. Jeho rodiče mu radili, že manželství je o vzájemném přizpůsobování a chtě nechtě ho provázejí určité porodní bolesti. Ne snad, že by Arlis nemiloval. Těšilo ho, že mu v kampusu dělá společnost, a dlouhé hodiny spokojeně pečovali jeden o druhého. V mnoha ohledech se vzájemně doplňovali. Bruce jen litoval toho, jak málo času strávil se svou snoubenkou v uplynulém roce. On pobýval sám na Stanfordu, zatímco Arlis v Bismarcku chodila po brigádách s přáteli z kostela, navštěvovala místní přípravku na vysokou v rámci Bismarck Junior College a dávala dohromady peníze na svatbu.

Během několikaměsíčního odloučení sice dvojice udržovala pravidelný kontakt, ale společně strávenému času se to ani zdaleka nevyrovnalo. Rok po střední škole může člověka svést na nejrůznější cesty.

Bruce si vzal koncept tradičního manželství k srdci, jeho náboženská výchova mu ani nic jiného nedovolovala. Nepochyboval, že Arlis k jejich vztahu přistupuje stejně. Věřil, že povedou dobrý život, pořídí si děti

a slušné bydlení. Nejprve ale musí přečkat Stanford a zvládnout zvýšené nároky, které s sebou přináší příprava na kariéru lékaře či zubaře. Bruce před sebou neměl vůbec snadnou cestu a dobře to věděl. Zachovával si však optimismus – zvládne to a Arlis mu se vším pomůže.

Sama Arlis představovala typickou zástupkyni amerického Středozápadu. Pilná mladá žena dříve působila na bismarcké střední škole s nadšením sobě vlastním tři roky jako roztleskávačka. Její život by nebyl kompletní bez křesťanské víry, již praktikovala s vášní, která ve Spojených státech roku 1974 působila už téměř jako kuriózní artefakt nekomplikované, sounáležitější minulosti.

Arlis byla kamarádkská, ale nejbližší přátele si pečlivě vybírala. Díky půvabné tváři a drobné konstituci působila skoro až křehce. Pro úsměv nešla nikdy daleko, těšila se zvědavé a hloubavé povaze a její největší vášní bylo slovo Boží.

Chvilku neposeděla, a tak ve Stanfordu často zabíjela čas dlouhými procházkami po univerzitním kampusu. Tu a tam si šla i zaběhat, aby se zbavila nahromaděné energie. Světlé vlnité vlasy nosila střižené po ramena a obličej jí zdobily brýle. Nebyla neomylná, přesto bývala občas až příliš přesvědčená o vlastní pravdě, čímž dokázala lézt na nervy těm, kteří postrádali její nadšení v Písmo svaté. Náboženství zřejmě celkově ovládalo Arlisin život víc než cokoliv jiného.

Stejně jako její tehdy ještě snoubenec se i Arlis v Bismarcku angažovala v Křesťanské atletické asociaci. Navíc se zapojila do studentského evangelického spolku Young Life, jehož členové vyučovali v nedělní škole, studovali bibli a snažili se šířit křesťanskou víru mezi obyčejné lidi – mimo jiné mezi severodakotské drogově závislé.

Pokud šlo o náboženství, odmítala Arlis polovičatá řešení, a tak se z ní stala energická a nekompromisní širitelka slova Božího.

Možná právě touto nedílnou součástí svého já si proti sobě pohněvala dábla.

* * *

Kamarádky tvrdí, že se Arlis před Brucem vídala ještě s jiným hochem, podrobnostmi ovšem šetří. Omezují se na sdělení, že šlo o dětskou lásku, a v době, kdy se zamilovala do Bruce, byly veškeré city i projevy náklonnosti dávno pouhou vzpomínkou.

Dvojice si k sobě našla cestu skrz náboženství. Zpočátku je to k sobě táhlo spíš pozvolna, ale pak vztah nabral na obrátkách. Námluvy

a randění vystřídal zasnoubení a roční odloučení, během něhož se Bruce protloukal prvním ročníkem na Stanfordově univerzitě, a 17. srpna 1974 se v Kostele reformované církve v Bismarcku uskutečnil pohádkový svatební obřad.

Po týdenních líbáncích, které novomanželé strávili na chatě Arlisových rodičů, následoval návrat do reality a cesta na západ, aby se začátkem září zabydleli v novém kalifornském domově.

O několik týdnů později, 1. října, se rozplynula jedna z jejich hlavních obav – Arlis uspěla ve výběrovém řízení na pozici recepční v advokátní kanceláři v Palo Altu. Jako referenci uvedla práci na částečný úvazek v bismarcké zubní ordinaci Duncana Perryho.

Druhý příjem dvojici finančně trochu ulevil, a díky zaměstnání měla Arlis navíc čím vyplnit dny, které Bruce trávil ve škole. Ve volném čase dále prozkoumávala rozlehlý kampus a cestou se často stavovala na nádvoří v monumentálním Pamětním kostele zdobeném freskami, aby se pomodlila. Bruce ji doprovázel, kdykoliv mu to rozvrh dovolil.

Zda se tou dobou Arlis tak trochu nenudila, s jistotou nevíme. Po rodině a přátelích z Bismarcku se jí nicméně rozhodně stýskalo. Měla stále celý život před sebou a nebyla zvyklá žít tak daleko od domova. Bruceovi zabíraly jeho povinnosti – mezi něž patřilo i doučování studentů prvního ročníku z matematiky – většinu času.

V jednom dopise adresovaném do Severní Dakoty si Arlis postěžovala: „Přátele aby tu jeden pohledal. Nejednou jsem se ocitla v pokušení vyrazit náhodně klepat na dveře s dotazem, jestli by se někdo nechtěl kamarádit. Ale zřejmě prostě musíme být vděční jeden za druhého a důvěřovat Bohu, že nám do cesty přivede i nové přátele.“

Arlis rovněž upozorňovala na značné rozdíly mezi Dakotou a Kalifornií. „Jsou [tady] jako studený psí čumák,“ napsala. „Dokonce ani nepozdraví, když k nim člověk přistoupí do výtahu.“

Ano, skutečně byla daleko od domova.

Drsná krása Severní i Jižní Dakoty spočívá v jejich jednoduchosti a odlehlosti. Ironií je, že zatímco tamní nepřístupnost pomáhá držet kriminalitu na uzdě, souběžně s tím k určitému nezákonnému chování naopak i přispívá. Mladí mají tendenci experimentovat s drogami a alkoholem všude na světě, ovšem v Severní Dakotě v tomto ohledu někdy nezůstává jen u přechodných experimentů. Tento stát totiž – stejně jako

některé další jemu podobné – postrádá jiné kratochvíle běžně dostupné v lidnatějších oblastech s velkými metropolemi. Jinými slovy: příliš dlouhé vystavení se příliš rozsáhlým plochám volného prostranství zjevně může občas lidem lézt trochu na mozek.

Na druhou stranu jsou Severní i Jižní Dakota ušetřeny neuvěřitelné kriminality, jež bují ve velkoměstech, jejichž chudinské a průmyslové čtvrti představují skvělou živnou půdu pro organizovaný zločin všeho druhu: obchodování s drogami, vraždy, znásilnění a loupežná přepadení.

Nový zrychlený svět, v němž se Arlis ocitla, dokázal být hodně intenzivní. Stejně jako tolik jiných před ní si i ona najednou připadala jako malá rybka v příliš velkém rybníku. Bruce Perry chápal, že si jeho žena musí přivyknout, sám na tom byl před rokem podobně. Onen sobotní večer vycítil její náladu a rozhodl se ji k poštovní schránce doprovodit.

* * *

Kolem půl dvanácté vyšli mladí manželé zjevně v dobrém rozpoložení z vysoké budovy univerzitní koleje. Zatímco kráčeli přes kampus, čilý hovor náhle přerostl v hádku. Spor údajně způsobila drobnost, vlastně až malichernost, dá-li se věřit tomu, že skutečně neřešili nic závažnějšího – z pneumatiky na autě jim pomalu unikal vzduch a oba byli přesvědčeni, že by ji měl dohustit ten druhý.

Mířili k Pamětnímu kostelu, který se před nimi v dálce rýsoval, a dál se dohadovali. Bylo asi deset minut po půl dvanácté.

Arlis se prudce zastavila, otočila se k Bruceovi a rázně prohlásila, že chce dál pokračovat sama. Zjevně na něj byla našťvaná. Vezme to pryč přes kostel a potkají se později doma, kam to měli sotva kilometr.

S Brucem rovněž lomcoval vztek, a tak se otočil na patě a rychlým krokem vyrazil zpátky přes kampus. Zvuky veselí, které k němu doléhaly z okolí, prakticky nevnímal. Nevšiml si ani, jestli ho někdo pozoruje.

Zhruba deset minut před půlnocí Arlis Perryová otevřela masivní vstupní dveře stanfordského kostela a vešla do předsálí, odkud vedlo několik portálů k hlavní kostelní lodi.

Stanfordský kostel je zdobný a bez přehánění úchvatný. Z okázalé budovy se člověku tájí dech. Uvnitř Arlis spatřila šarlatovo-zlatavou duhu, bohatě zdobené sametové tapiserie v odstínech vínové a fialové, vitráže, sochy a mnohoramenné svícny z dokonale vyleštěného, třpytivého zlata. A nad tím vším čněla do výše nádherná zlatá kopule.

Přímo před Arlis se tyčil lehce vyvýšený hlavní oltář, k němuž vedlo několik schodů. Po stranách se nacházely kruhové výklenky s dalšími lavicemi natočenými bez výjimky k oltáři. Hrubý půdorys stavby připomínal trojlístek s širokými listy – dva výklenky po stranách, třetí s oltářem uprostřed.

* * *

O půlnoci měla kostel jako obvykle zamknout univerzitní bezpečnostní služba, a protože se už dvanáctá blížila, uvnitř seděli v tiché modlitbě pouze dva další věřící. Mladá dvojice usazená v zadní části kostela v lavici napravo si v tlumeném obvodovém osvětlení povšimla, jak se Arlis tiše propíčila hlavní uličkou a zamířila do jedné z předních řad nalevo, kde poklekla k modlitbě.

Na svou noční návštěvu zvolila Arlis neformální oděv. Měla na sobě tmavě hnědou bundu, halenku, modré džíny a béžové sandálky na klínku.

Po návratu na univerzitní kolej měl Bruce Perry pořád plnou hlavu hádky s manželkou. Pravděpodobně ho proto ani nenapadlo, že Arlisina touha jít ven s poštou nedávala vzhledem k pozdní sobotní hodině nejmenší smysl. Ve Stanfordu v neděli poštovní schránky nevybírají, takže dopisy tak jako tak odejdou nejdřív v pondělí ráno.

Rovněž nejspíš vůbec neuvažoval nad variantou, že Arlis možná chtěla jít ven bez něj a korespondence jí posloužila jen jako záminka. Zřejmě nepřemítal ani nad tím, proč se hádka vyhrotila natolik, že se manželka rozhodla pokračovat do kostela sama. Zatímco pochodoval po bytě a snažil se uklidnit, neměl Bruce Perry důvod cokoliv z toho analyzovat.

Arlis mezitím stále rozjímal v kostele. Kolem půlnoci se dva věřící za ní zvedli k odchodu. Dveře svatostánku se měly každou chvíli zavírat. Cestou ven se dvojice ještě ohlédla a všimla si, že Arlis zůstává dál nehnutě sedět v lavici. Během chvilky v monumentálním chrámu Páně osaměla.

Kolemjdoucí venku zpozoroval jistého mladíka, který se ochomýtal kolem vstupu do kostela. Měl plavé vlasy s pěšinkou nalevo a ležérní oděv. Byl střední postavy, oblečený do košile s krátkým rukávem v odstínu královsky modré. Vypadal tak na třiaadvacet až pětadvacet let. Z nějakého důvodu svědka upoutalo, že muž na ruce neměl hodinky.

* * *

Pracovník bezpečnostní služby Steve Crawford měl tu noc pár minut zpoždění, deset minut po půlnoci však už stál v zadní části kostela a kontroloval, zda se uvnitř někdo nezapomněl. Nikoho neviděl. Po Arlis či mladíkovi s plavými vlasy ani stopy. Crawford pro jistotu do – dle všeho prázdného, tlumeně osvětleného – kostela zavolal: „Pro dnešek padla, na noc se kostel zamyká. Jestli tu někdo je, odejděte, prosím.“

Jedinou odpovědí mu byla ozvěna, jež se odrážela od němých soch a stinných stěn a pomaličku se k němu vracela. Crawford spokojeně zavřel dveře, zamkl a odešel. Zanechal Arlis Perryovou samotnou napospas ďáblu. V chrámu Božím.

Ve chvíli, kdy se Crawford ptal, zda nezůstal někdo uvnitř, Arlis se téměř určitě již nacházela ve spárech Satana. Ať už byla tou dobou ukryta kdekoliv, varování člena bezpečnostní služby nemohla přeslechnout, stejně jako musela v nastalém smrtelném tichu slyšet hlasité zabouchnutí mohutných vchodových dveří i zrychlený tlukot vlastního srdce.

Přesto si zřejmě ani na okamžik nepomyslela, že by snad kostel neměla opustit po svých.

Zhruba tou dobou se Bruce Perryho zmocnila nervozita. Hádkami o prkotinách pohrdal. Štvalo ho, že jeho žena sama bloudí po půlnoci kampu, a odmítal na ni jen tak dál čekat doma se založenýma rukama.

Kvapem proto vyrazil Arlis naproti. Pokud je kostel už zavřený, měli by se potkat cestou. Ale nepotkali. Odbilo čtvrt na jednu v noci a Bruce – zaraženě a s lehkými obavami – hleděl na průčelí potemnělého kostela. Zamčeno. Kam se ale poděla Arlis? Vyrazil k bočnímu vchodu, který našel rovněž zabezpečený, a poté budovu pro jistotu ještě celou obešel. Arlis však nepostávala ani za kostelem. Bruce se tedy rozhodl pročesat kampus.

Přibližně v tu chvíli měl jeden kolemjdoucí dojem, že z kostela poblíž kůru zaslechl nějaký šramot. Nebyl si ale jistý, jestli se mu to nezdálo, a tak nakonec pokračoval dál.

Bruce prošel univerzitní areál křížem krážem, na manželku ale nikde nenarazil. Se vzrůstajícím neklidem pátrání zanechal a vrátil se na kolej, ovšem po Arlis ani vidu, ani slechu. Až tak našťvaná být přece nemohla. Ve Stanfordu se navíc zatím s nikým nezná, tak se sotva mohla stavit cestou na nějaký večírek. Ne, usoudil Bruce, nejspíš to prostě potřebovala jen trochu rozchodit, než se vrátí domů. A tak čekal a dál se strachoval.

Ve dvě hodiny v noci dorazil v rámci pravidelné obchůzky areálu Steve Crawford opět ke kostelu. Zkontroloval všechny dveře a ujistil se, že jsou zamčené. Později vypověděl, že při této příležitosti znovu zašel i dovnitř, jak měl nakázáno, přičemž tam nikoho neviděl ani neslyšel.

Bruce Perry na druhé straně kampusu nevěděl, co si počít. Ve tři hodiny ráno mu definitivně došla trpělivost a natáhl se po telefonu. Vytočil stanfordskou policii a nahlásil, že pohřešuje manželku. Dispečerce se svěřil s podezřením, zda Arlis nemohla v kostele usnout a o půlnoci ji tam nezamkli.

V reakci na telefonické hlášení vyjela místní policejní hlídka na obhlídku kostela. Strážníci později uvedli, že po příjezdu zkontrolovali vstupní dveře a našli je zamčené. Jejich výjezd byl bohužel zbytečný – vůbec totiž nevstoupili dovnitř, aby si ověřili, zda v některé z lavic náhodou opravdu někdo nespí. Jsou-li výpovědi mužů zákona a Crawforda pravdivé, kdyby bývali vešli dovnitř, museli by tam narazit na vraha.

Když se totiž Crawford v půl šesté ráno opět dostal ke kostelu, našel boční vchod napravo dokořán – někdo dveře vyrazil zevnitř. Jeho objev naznačoval, že kdosi násilím utekl z chrámu Páně po třetí hodině ranní, kdy kostel kontrolovali stanfordští policisté. Ač je tato verze události možná, není příliš pravděpodobná.

Mnohem reálnější se zdá, že Crawford navzdory své výpovědi dovnitř ve dvě hodiny v noci vůbec nevešel a že stanfordští strážníci hodinu poté nezkontrolovali všechny dveře. Později bude stanoveno, že Arlis zemřela kolem půlnoci, a je nepravděpodobné, že by se pachatel či pachatelé potloukali po kostele ještě další tři hodiny po vraždě.

Vraťme se však do půl šesté ráno, kdy Crawforda upoutaly vyražené boční dveře a on obezřetně vstoupil dovnitř. V tlumeném světle rychle přešel očima hlavní oltář, aby zjistil, jestli nezmizelo něco cenného. Vše se ale zdálo na svém místě. Pokračoval tedy pomalým, ostrážitým krokem boční uličkou a s obavami nahlížel do jednotlivých řad. A právě tam v jedné z nich objevil pohřešovanou Arlis Perryovou.

Dal by cokoliv za to, aby byl v tu chvíli kdekoliv jinde.

* * *

Duchovní, který místo činu později navštívil, popsal scénu, která se mu naskytla, jako „rituální a satanistickou“. Výjev to byl vskutku pekelný. Arlis ležela na zádech, částečně skryta pod nejzazší lavicí ve výklenku nalevo, kousek od místa, kde byla naposledy spatřena při modlitbě. Nad

ní se tyčila kostelní zeď s obří rytinou, kterou do stěny vytesali před lety. Vyobrazovala kříž. Symbolika byla zjevná.

Obličej jí směřoval dopředu, k hlavnímu oltáři. Nohy měla doširoka roztažené a od pasu dolů byla nahá. Nohavice modrých džínů měla naaranžované rovněž od sebe a položené přes lýtka směrem dolů. Při pohledu shora tvořily Arlisiny dolní končetiny s naruby vysvěcenými nohavicemi džínů kosočtverec.

Halenku měla roztrženou a rozhalenou, paže založené na prsou. Mezi ňadry jí úhledně ležela oltářní svíce. Svatokrádež završovala další svíce, bezmála osmdesát centimetrů dlouhá, jež jí trčela z pochvy. Aby toho nebylo málo, Arlis byla navíc domlácená a na krku měla známky po škrcení.

Nic z tohoto zvěrstva by však nebylo samo o sobě smrtelné. Arlis Perryová zemřela v důsledku zranění sekáčkem na led, který jí někdo zabodl do hlavy až po rukojeť, jež jí nyní bizarně trčela zpoza levého ucha.

Všechny tyto explicitní detaily měly zůstat před veřejností utajeny.

* * *

Crawfordovi se z hrůzostrašného pohledu navalilo a vyběhl z prázdného kostela, odkud zavolal nadřízeným. Ti pro změnu obratem vyrozuměli úřad šerifa okresu Santa Clara, pod který kampus Stanfordovy univerzity v trestních věcech spadá.

Na místo činu vyrazil tým uniformovaných policistů a šestice kriminalistů. Zástupci šerifa Tomu Rosovi stačil jediný pohled, aby vraždu bez otálení označil za dílo sexuálního psychopata. Zatímco muži zákona zajišťovali kostel, několik dalších kriminalistů se vydalo do bytu Perryových, jelikož se manžel oběti logicky řadil mezi možné podezřelé.

Nechybělo moc a policie zatkla Bruce Perryho na místě, jakmile jim otevřel dveře. A ne bezdůvodně. Byl totiž celý od krve.

Policisté vyrozuměli vyděšeného mladého sportovce o tom, že je jeho manželka po smrti, a vyslechli ho ohledně události uplynulé noci. Uplačkaný a zjevně rozrušený Bruce se je snažil přesvědčit, že krev na košili patří jemu. Uvedl, že mu silné emoce často spouští krev z nosu, za vše prý mohou obavy o Arlis. Snažně prosil kriminalisty, aby mu uvěřili, ti však zůstávali, mírně řečeno, skeptičtí.

Vyšetření na detektoru lži a ověření krevní skupiny však měly záhy potvrdit, že se zřejmě skutečně jednalo o Bruceovu vlastní krev, respektive že přinejmenším nepatřila Arlis.

Většinu relevantních podrobností o vraždě si policie nechala pro sebe, včetně přesného umístění bodné rány a informace o zajištění vražedné zbraně. Jedná se o standardní praxi, jež policistům v případě zadržení podezřelého pomáhá odlišit pravdu od výmyslů, popřípadě vyřadit z okruhu podezřelých takzvané notorické přiznavače. V tomto případě nebyly podrobnosti zveřejněny i z důvodu mimořádné míry násilí spáchaného na oběti.

Pár hodin po rozednění se kampus probouzel do jasné, slunečné neděle. Vzduch byl svěží, nebe jako vymetené, avšak noc zatím odmítala předat žezlo. Škody napáchané temnými silami nikam nezmizely a Stanfordem se šířily zvěsti o tom, že zatímco všichni spali, odehrálo se v kostele něco otřesného.

Za pár hodin měla začít nedělní bohoslužba. Tentokrát ale neproběhne, ne v kostele. Policie a vyšetřovatelé úřadu koronera budovu zapečetili a nyní pečlivě ohledávali místo činu ve snaze najít něco – cokoliv –, co by je snad mohlo dovést k vrahovi. „Den Páně“ si pro sebe tentokrát ukořistil ďábel.

V devět hodin se objevili tři členové místního sboru, aby shromáždili noty pro padesátku kolegů. Dovnitř pro partitury je ale pustili teprve ve čtvrt na jedenáct, poté, co skleslí vyšetřovatelé z úřadu koronera konečně na vozíku odvezli Arlisino tělo pryč.

Věřící shromažďující se k bohoslužbě od jedenácti hodin se mísili s rozrůstajícím se hloučkem novinářů, policistů a zvědavých, šokovaných studentů. Lidé si mezi sebou špitali, tu a tam zapraskala policejní vysílačka. Reverend Robert Hammerton-Kelly, děkan kostela, jenž nebyl ušetřen pohledu na Arlisino mrtvé tělo, zůstával naprosto konsternován a viditelně otřesen. Přesto trval na tom, že bohoslužba proběhne – odsloužil ji ze dveří v zadní části kostela, kde shromážděné informoval o vraždě a vysvětlil, že mši odmítl zrušit, protože „nehodlá dopustit, aby zvítězilo zlo“.

V půl páté odpoledne se interiér kostela, otevřený všem věřícím bez ohledu na jejich konkrétní vyznání, obrátil zpět k Bohu. Duchovní John Duryea a Robert Giguere tam odsloužili římskokatolickou mši, již zahájili modlitbou za záchranu stanfordského Pamětního kostela před silami zla.

* * *

Úřad šerifa okresu Santa Clara spustil vlastní kampaň proti „silám zla“, jež se vyznačovala především tím, že je v zásadě ignorovala. Od

samotného počátku se vedení úřadu zaměřilo na nahánění sexuálního psychopata z řad místních. Podobné unáhlené závěry zdaleka nejsou specifickým jen Santa Clary, avšak v případě vraždy Arlis Perryové přivlasy policii o reálnou šanci dopadnout pachatele.

Mezi nejpravděpodobnější viníky se na začátku pochopitelně zařadili Bruce Perry a pracovník bezpečnostní služby Steve Crawford. Hned za nimi se pak na seznamu nacházel „neznámý sexuální psychopat“, jímž byl s největší pravděpodobností onen mladík s plavými vlasy, který byl o půlnoci spatřen u vchodu do kostela.

Existence posledního jmenovaného zůstala před veřejností utajena, stejně jako případné další podrobnosti podkopávající teorii, že šlo o sexuálně motivovaný čin. To, že k vraždě došlo v kostele, policii nechávalo chladnou a vůči jakékoliv symbolice zůstávala imunní – a to dokonce i ve spojení s Arlisinou náboženskou angažovaností.

Utajit se podařilo i informaci, že se technikům FBI ve Washingtonu, D. C., podařilo ze svíce nalezené v Arlisině vagině zajistit dokonale zřetelný otisk dlaně. Tato stopa s definitivní platností vyřadila Crawforda i Bruce Perryho z okruhu možných podezřelých a později vedla policii k sejmutí otisků více než stovce dalších osob – od studentů a zaměstnanců univerzity až po místní sexuální devianty.

Ty největší stopy policistům nicméně unikaly.

* * *

V úterý 15. října se ve stanfordském kostele uskutečnila zádušní mše za Arlis Perryovou. Při představě, že bude muset vstoupit do míst, kde mu zavraždili ženu, běhal Bruceovi mráz po zádech, veškerý odpor však spolkl a dorazil. Z přední řady, kde seděl po boku otce a strýce, kteří přiletěli z Bismarcku, si společně s dalšími asi sto padesáti smutečními hosty v kostele vyslechl řeč reverenda Hammertona-Kellyho, který v ní Arlis označil za „úd Kristův odseknutý vprostřed modlitby“.

„I Kristus skončil nelitostnou rukou krutých, zvrácených jedinců. Byl obětí. Svou smrtí se Arlis podobá svému Pánu. Ujišťuji vás, že Arlis je s Kristem ve slávě,“ poznamenal Kelly zvučným hlasem nesoucím se z kazatelny pod zlatou kopulí.

„Násilí,“ pokračoval a hlas mu poklesl, „proniklo až k samotnému Božímu oltáři.“

Poté se smuteční hosté připojili k několika žalozpěvům. Někteří neskřývali pláč, jiní si otírali oči do kapesníků, další měli na krajíčku. Mnozí

přítomní se řadili mezi Bruceovy spolužáky a přátele. Arlis nežila na západním pobřeží dost dlouho na to, aby si tu stihla najít vlastní přátele – či nepřátele.

Zatímco zástup truchlících vyčkával, až Bruce s otcem a strýcem opustí po skončení mše kostel, Mark Connors*,¹ jeden z mála známých, které si Arlis za šest týdnů v Kalifornii udělala, si Bruce zaraženě prohlížel. Něco tady nesedělo.

Bruce Perry vypadal jinak, než Mark očekával.

* * *

Mark Connors pracoval v advokátní kanceláři Spaeth, Blaise, Valentine & Klein v Palo Altu, kam pouhé dva týdny před svou smrtí Arlis nastoupila na pozici recepční. V kostele se natahoval, aby si Bruce lépe prohlédl. Venku za ním ještě zašel, aby mu vyjádřil upřímnou soustrast, a to ho v jeho závěru jen utvrdilo: Bruce Perry byl někdo jiný, než si Mark celou dobu myslel.

Obrátil se na úřad šerifa a vylíčil jim dramatické události, k nimž došlo v pátek 11. října odpoledne – tedy den před Arlisinou smrtí. Connorsova výpověď měla nasměrovat vyšetřování jinam, ale nestalo se tak.

Bylo poledne a Arlis seděla na recepci, když se ve dveřích objevil nějaký muž. Connors předpokládal, že se jedná o Bruce Perryho, jelikož dívka byla v Kalifornii – natožpak v novém zaměstnání – teprve krátce. Kdo jiný by věděl, kde pracuje?

Podle Connorsova očitého svědectví hovořila Arlis s mladíkem asi patnáct minut, přičemž jejich hovor popsal jako „vážný a emotivní“. Napadlo ho, jestli Arlis nepopudilo, že se za ní Bruce zastavil v práci tak brzy po nástupu. Nehledě na to příchozího vyhodnotil jako pohledného mladého muže, lehce přes dvacet. Měl na sobě džíny a kostkovanou košili, byl podsaditý, sportovní postavy se širokými rameny. Měřil asi metr sedmdesát pět a měl kudrnaté blond vlasy „běžné“ délky. Zkrátka žádný pošahaný hipík.

Vážený hovor skončil a Connorse zarazilo, že mu kolegyně Bruce ani nepředstavila. Vysvětlil si to tím, že pokud bylo téma jejich rozhovoru

1 Všechny osoby uvedené v této knize skutečně existují. Někteří utajovaní svědci či stále žijící podezřelí musí zůstat v anonymitě, a proto byla jejich jména pozměněna a označena hvězdičkou.

tak podstatné, jak se zdálo, zřejmě Arlis usoudila, že není vhodná chvíle na společenskou zdvořilost.

Jakmile mladík odešel, vrátila se Arlis ke svým povinnostem. Connorsovi ani nikomu jinému se o návštěvě nezmínila, takže nabyl dojmu, že se nejspíš manžel mladinké recepční zastavil bez ohlášení, aby s ní vyřešil nějakou neodkladnou záležitost. Až do zádušní mše měl Connors za to, že toho dne viděl Bruce Perryho, nyní však s naprostou jistotou prohlásil, že to musel být někdo jiný.

Vyšetřovatelé si informaci poznamenali. Bruce na dotaz, zda se v advokátní kanceláři stavoval, odpověděl záporně. Navíc dodal, že ho Arlis výslovně poprosila, aby jí do práce nevolal ani za ní nechodil, dokud se tam trochu nezajede.

Zmínila se, že ji den před smrtí někdo navštívil? zajímala se policie. Nezmínila, odpověděl Bruce, ale jedním dechem dodal, že pokud si myslela, že by ho informace mohla rozčítit, nebylo by až tak neobvyklé, aby si ji nechala pro sebe. (Totéž o pět let později potvrdí i Arlisini přátelé ze Severní Dakoty.)

Dobrá, nevzdávali se vyšetřovatelé, a nenapadá vás, o koho mohlo jít? Bruce Perry zavrtěl hlavou. Ani v nejmenším.

Policie měla v rukávu jedno eso, které Bruceovi zatajila – popis Arlisina návštěvníka se do značné míry shodoval s popisem muže, kterého očitý svědek viděl následující noc vcházet do kostela. V rámci svého bytostného přesvědčení, že za zločinem stojí náhodný sexuální deviant, však vyšetřovatelé tuto skutečnost zcela opomněli, a překvapivě dokonce ani nepověřili policejního kreslíře o sestavení portréту jednotlivých mužů pro účely porovnání či identifikace.

A otázky, které měly zaznít, zůstaly nevysloveny. Kdo se to onoho dne stavoval v advokátní kanceláři? Kdo věděl, že se Arlis přestěhovala do Kalifornie? Pocházel snad vrah z Bismarcku? Že by nakonec vražda nebyla dílem místního psychopata? Znala snad Arlis svého vraha? Je možné, že neznámý pocházel z Bismarcku, s Brucem se neznal, ale o Arlisině přesunu se dozvěděl od ostatních ze Severní Dakoty? Mohl se znát s někým z její či Bruceovy rodiny, které jako jedny z mála věděly, že si Arlis nedávno našla práci? Nebo prostě jen věděl, že žije ve Stanfordu, a sledoval ji tak dlouho, dokud nevypozoroval, kde pracuje, a pak se za ní zastavil? A proč zrovna pouhý den před jejím úmrtím?

Tušila Arlis, že by Bruce interakci s neznámým neschvaloval, a tak si s ním domluvila potají schůzku v kostele, přičemž jí odeslání dopisů i uměle vyvolaná hádka posloužily jen jako záminka, aby Bruce setřásla?

Nebo muže onehdy vykázala z kanceláře, on ji další noc pronásledoval, byl svědkem její hádky s Bruceem a následně využil příležitosti, aby ji zabil? A pokud ano, proč?

Nebylo pochyb o tom, že pachatel vraždu plánoval – však si do kostela přinesl sekáček na led. Nešlo o náhodně zvolenou zbraň. Znamená to, že byl sexuální útok předem promyšlený?

Žádná z těchto otázek však nepadla, respektive po odpovědích na ně minimálně nikdo nepátral.

* * *

Zatímco policie v Kalifornii naháněla místního Jacka Rozparovače, Arlis Perryová se vrátila do Severní Dakoty.

Z Bismarcku odjela Bruceovým automobilem. Zpátky domů se vrátila v rakvi.

V Kostece reformované církve se dva měsíce po veselce, v pátek 18. října, uskutečnil i Arlisin pohřeb. Za truchlivého vyzvánění zvonů se na místo posledního rozloučení dostavily na tři stovky přátel, příbuzných, bývalých spolužáků a zvědavců. Prakticky každý, kdo se zúčastnil svatby, aby Arlis popřál dlouhý a spokojený život, ji přišel vyprovodit i na její poslední cestě. Mezi hosty klidně mohla být i osoba zapletená do její vraždy.

Pro Arlisiny blízké to bylo zdrcující. Stále měli v živé paměti její svatební den, příliš čerstvý na to, aby se proměnil ve vzpomínku. K většině z nich se ještě nedostaly ani fotografie nevěsty. Pro rodiče, sestru Karen a bratra Larryho byla Arlisina smrt naprostým šokem, nemohli uvěřit, že k ní skutečně došlo. Bruce Perry se během tří dnů ocitl již na druhé zádušní mši za svou manželku. Za osm týdnů prožil totéž, co jiní za celý život.

S hlavou hluboce skloněnou poslouchal smuteční řeč velebicí Arlis jakožto oddanou křesťanku, jež zasvětila svůj život Bohu a bližním. Z úst reverenda Dona DeKoka zazněla i její vlastní slova, nyní tak vzdálená a včerejší, konkrétně některé z veršů, které si podtrhala v bibli, a poznamky na okraji, jimiž dané pasáže komentovala, jako například „tuzepěkné“.

Zatímco DeKok hovořil o Arlis, její kamarádka Jenny zavřela oči a představovala si den zalitý zlatavým sluncem na louce v kalifornských kopcích, které na vlastní oči nikdy nespatriila, odkud jí Arlis v neděli 6. října před svou smrtí napsala dopis: „Udělalí jsme si piknik. Je přes třicet stupňů a opalujeme se na kopci. Bruce se učí a já píšu dopisy.“ Pak

s palčivou ironií zmínila: „Ráno jsme zašli do místního kostela. Už jsem ti o něm vyprávěla, pamatuješ? Na dnešní mši mluvil jako host Malcolm Boyd, možná jsi o něm slyšela. Napsal knihu *Are You Running with Me, Jesus?* Ještě jsem ji nečetla, ale teď se na ni rozhodně chystám.“

Kdepak, Arlis, pomyslela si Jenny sklíčeně. Už nikdy nedostaneš příležitost si ji přečíst.

DeKok z kazatelny vzpomínal na den, kdy mu Arlis vyprávěla, co pro ni znamená Kristus. Kdysi si Boha představovala jako soudce usazeného vysoko na obrovské lavici, z níž na ni ukáže prstem, kdykoliv Arlis zhřeší. Farář se vracel ve vzpomínkách k tomu, jak dívka nevěřila, že by „pro tak významného Boha“ mohla něco znamenat. „Ale když jsem si uvědomila, že mu na mně opravdu záleží, jako by sbor andělů spustil svou nebeskou píseň,“ citoval Arlisina slova.

Arlisina píseň však nyní navždy utichla.

* * *

Bismarck se smířoval s trpkou realitou a smutek místních se postupně měnil ve vztek. Lidé se ptali „proč“. Vražda byla v Bismarcku něčím cizím, odchylkou od normálu. Vraždy patří do velkoměst, ne sem. Za rok v Bismarcku zemře násilnou smrtí méně lidí než v New Yorku za pouhý týden, nechávali se slyšet. Měli pravdu. A hořkost se dál prohlubovala.

Kalifornie se nevyhnutelně stala terčem kritiky za to, že zplodila slizkou zrůdu, jež brutálně usmrtila mladou dívku – navíc v kostele. Dvojí znesvěcení. A skutečně. Avšak jakkoliv po právu mohla být Kalifornie nařčena ze stovky hříchů, existovaly náznaky a indicie, že tentokrát je v tom možná nevinně. Rodiny to ovšem netušily, stejně jako novináři či veřejnost. Kriminalisté ze Santa Clary to věděli, ale pro oči neviděli. Rozehráli svou vlastní hru, šli po vlastních stopách – byli totiž přesvědčení, že vraždil někdo z blízkého okolí.

Navzdory vodítkům, která existovala. Sice trochu rozmazaná, přesto nenápadně ukazovala směrem na Bismarck.

Tak především tu pochopitelně byl onen podivný návštěvník, který Arlis vstoupil do života pouhých šestatřicet hodin předtím, než vydechla naposledy. Podle policie mohlo jít o obyčejného kurýra či potenciálního klienta advokátní firmy, ale ani jedna z těchto teorií neobstojí, a to hned z několika důvodů. Především proto, že soudě dle intenzivního patnáctiminutového hovoru Arlis mladíka buď znala, nebo jí vyřizoval vzkaz od někoho, koho znala.

Kde žili Arlisini známí? V Severní Dakotě, ne na západním pobřeží. Pokud tedy k Arlisině vraždě existoval nějaký konkrétní motiv, musel se skrývat v Bismarcku, nikoliv v Palo Altu. Vyšetřovatelé z úřadu šerifa si to však nespojili.

A nerozsvítlo se jim ani o dva týdny později, kolem Halloweenu, kdy došlo k dalšímu prapodivnému incidentu, po němž se jim měly rudě rozblikat všechny varovné kontrolky. Stalo se to přímo v Bismarcku.

U místa Arlisina posledního odpočinku.

Po pohřbu byla na hrob umístěna provizorní pamětní deska, dokud nebude zhotoven finální náhrobek. Někdo ji však ukradl. Že by se jednalo o náhodný čin nějakého vandala, se dalo vyloučit, jelikož žádná jiná pamětní deska narušena nebyla. Pouze ta Arlisina.

Nechutný suvenýr? Nepochybně. Policisté ze Santa Clary už předtím při vyšetřování případu narazili na dva další: Arlisiny chybějící osobní věci, které zmizely z místa činu spolu s vrahem či vrahy. Trofeje. Cetky na památku. Důkazy, že ten, kdo měl čin provést, uspěl.

Tohle zůstalo veřejnosti utajeno, stejně jako návštěvník advokátní kanceláře či muž spatřený poblíž kostela. Policie to však věděla, přesto na zprávu o krádeži v Bismarcku zareagovala se stoickým klidem. A nebyl to jediný případ, kdy byla nějaká informace odsunuta na vedlejší kolej. Došlo ještě k jedné – podobně hroživé – události, k níž policie přistupovala vlažně, až ji nakonec smetla ze stolu.

Podrobnosti poskytli rodiče Bruce Perryho. Zaslechli totiž historku, která je rozrušila, a napadlo je, zda by nemohla souviset s Arlisinou vraždou.

V ulicích Bismarcku se povídalo, že se kdysi Arlis s jednou kamarádkou – jejíž jméno zůstalo Perryovým utajeno – vydaly z Bismarcku přes řeku do sousedního Mandanu, kde se pokusily obrátit na křesťanskou víru členy jakési satanistické sekty. Něco takového by bylo Arlis podobné.

Neznámá kamarádka byla podle Perryových členkou studentského náboženského spolku Young Life. K incidentu prý došlo onen rok, který trávil Bruce ve Stanfordu a Arlis v Bismarcku. Ano, připouštěli Perryovi, možná je to jen fáma. Ale ve světle Arlisiny vraždy v kostele a krádeže provizorního náhrobku z bismarckého hřbitova měli pocit, že by o tom kalifornská policie měla vědět.

Policisty ze Santa Clary dělilo od Bismarcku víc než dva tisíce sedm set kilometrů a na pořádné vyšetřování v Severní Dakotě postrádali lidské zdroje i finance. Navíc pořád věřili, že za vraždou stojí místní sexuální násilník. S jistou rutinní pomocí bismarckých orgánů se pokusili

informace zběžně ověřit. V souvislosti s incidentem bylo vyslechnuto několik představitelů spolku Young Life. Je pozoruhodné, že řada z nich o události skutečně slyšela, nikdo ale podle všeho netušil, kdy k ní došlo ani jak se jmenovala dívka, která měla Arlis onen den údajně doprovázet.

A tak to vysumělo, přičemž ladem zůstaly roky ležet i další informace, které mohly sehrát zásadní roli při vyšetřování.

Čas plynul a vyjma pravidelných článků u příležitosti výročí její smrti zmizelo Arlisino jméno ze stránek kalifornských novin. Úřad šerifa časem přesunul její spis mezi odložené případy. Pokud by se objevily nějaké nové stopy, spadalo by jejich prověření nyní do působnosti vyšetřovatelů detektiv seržanta Kena Kahna a jeho partáka Toma Becka, kteří se zpočátku na případu nepodíleli.

Zhruba jednou za půl roku Arlisini rodiče zavolali na úřad šerifa, aby se přeptali, zda nedošlo k nějakému průlomů ve vyšetřování. Bruce Perry, jenž posléze dostudoval Stanfordovu univerzitu a stal se lékařem, tam volal taktéž. Zas a znovu jim seržanti Kahn a Beck museli odpovídat záporně. Neměli, co nového by jim sdělili. Alespoň prozatím.

Mělo trvat ještě několik let, než se na stránce knihy o satanismu potají vynesené z nepřátelského prostředí newyorské věznice objeví ručně psaná nápověda, z níž běhá mráz po zádech: „ARLIS PERRYOVÁ: KOŘIST, CÍL A OBĚŤ. PRONÁSLEDOVANÁ AŽ DO KALIFORNIE.“

Ovšem tyto děsivé dny měly teprve přijít.

V létě roku 1977 zůstala vražda mladinké křesťanské novomanželky nevyřešena.

Srpnové výstřely

Přikradl se blíž, pomalu pomaloučku, jak bývá zvykem. Tiše jako myška. Věděl, že musí postupovat nenápadně. Nechtěl svou plachou kořist vylekat. Ten den už několikrát propásl šanci. Ale tentokrát uspěje. Tentokrát mu už neunikne. Teď.

Spustil síť do vody, ale krab modrý se mu bezděčně vysmekl.

„Do prdele práce,“ zamumlal George Austin. Znovu síť vytáhl a našťvaně s ní práskl o hladinu.

„Však touhle se loví ryby, ne krabi! To nevíš?“

Kousek za ním, blíž ke břehu, jsem se musel smát. „Myslím, že ti Americká baseballová asociace tu Zlatou rukavici zase sebere,“ křikl jsem na něj. „Zůstaň radši u škeblí, ty jsou o něco línější.“

Jednatřicetiletý Austin, hnědovlasý pojišťovací makléř, s nímž jsem se spřátelil před pěti lety, cosi zahartusil na můj účet, otočil se a rázoval o něco hlouběji do zátoky Great South Bay, pryč od letoviska Davis Park lemujícího ostrov Fire Island. Rozhodl jsem se mu vyrazit na pomoc, ale záhy jsem se na vlastní kůži přesvědčil, že jsem při lovu plodů moře k večeri podobně marný.

Léto 1977 mělo být na kraby bohaté, tak kde kruci vězí? Voda v zátoce příjemně hrála a třpytila se v odpoledním slunci. Se sítěmi v rukou jsme se brodili mělkou vodou a pátrali po pomalém stínu signalizujícím večeri na dosah.

„Připadám si jako pilot protiponorkové letky,“ postěžoval si George. „Jo, není to ono.“

Začátkem padesátých let, kdy jsem o prázdninách jako šestiletý špunt chodil den co den chytat kraby na pláž do čtvrti Rockaway Beach, to bývala jinačí písnička. Rockaway tou dobou představovala polovičatou reakci Queensu na přímořská letoviska v New Jersey. Snad všichni Irové z Yonkers si tam tehdy pronajímali bungalovy, nebo to tak minimálně

působilo. Ale krabi v tamní zátocě nikdy takhle mrštně neplavali. Vlastně si nepamatuju, že by vůbec plavali.

Stávali jsme na molu s tátou a dědečkem a spouštěli drátěné skládací sítě ke dnu, kde se rozevřely, a my už pak jen čekali, až se naše kořist kolébavou chůzí přesune na nastraženou past a pustí se do návnady přivázané uvnitř. Pak už stačilo zatáhnout za lanko, klecová síť kraby uvěznila uvnitř a hurá, večere. Doba se rozhodně změnila. A já s ní.

Onoho léta roku 1977 mi táhlo na jednatřicet. Byl jsem devět let po vysoké a pracoval jako redaktor a autor článků firemních publikací pro pobočku IBM v okrese Westchester, který sdružuje nejsevernější čtvrti státu New York. Práce to byla dobrá a solidní, navíc ne úplně špatně placená, ale ke spokojenosti jsem měl daleko – jako vzpurný vítr bičující krajinu jsem pátral po něčem novém, něčem lepším.

Výzvy jsem vyhledával, co pamatuju. Občas mě přepadaly pochybnosti, jestli bych se už neměl trochu usadit. Řada vrstevníků si dávno našla stabilní, dospěláckou práci a založila rodinu. Vyhovovalo jim pracovat od devíti do pěti. Mně ne. Nevěděl jsem, proč to tak mám. Ovšem moje zvědavá povaha mě brzy měla přivést k nejbizarnějšímu, mimořádně frustrujícímu, ale přesto nanejvýš naplňujícímu dobrodružství, jaké jsem kdy prožil. Zakrátko se mi kariéra i osobní život měly jednou provždy obrátit vzhůru nohama.

IBM jsem po škole upřednostnil před kariérou reportéra pro westchesterský okresní plátek spadající pod velký vydavatelský dům. Jakožto univerzitní hráč baseballu a golfu se zkušenostmi z fotbalu a basketbalu jsem už na vysoké psal na částečný úvazek reportáže do sportovních rubrik. Dění po vraždě Martina Luthera Kinga v dubnu 1968 mě však krutě připravilo o veškeré profesní iluze.

Když jsem se ten večer vracel sám z terénu – basketbalového turnaje – do sídla deníku *Daily Item*, našel jsem centrum newyorského Port Chesteru v naprostém chaosu a plamenech. Napříč dvěma bloky řádili výtržníci a drancovali, na co přišli. Policisté a hasiči uhýbali před cihlami, lahvemi a odpadky, které na ně létaly ze střech a oken bytových domů, a vypadali bezmocně. Tu noc jsem se ve svých jednadvaceti letech ocitl na ulici po jejich boku, načež jsem pokračoval do redakce napsat o tom reportáž.

Naše noviny tehdy vycházely až odpoledne, a navíc v nikterak velkém nákladu, takže přes noc v redakci nikdo jiný neseděl. Vstoupil jsem tedy do potemnělé budovy a napsal, co jsem právě viděl.

Nepokoje si vyžádaly rozsáhlé škody na majetku, zatčení asi devatenácti osob a předvedení možná několika desítek dalších, přesto nadřízení

reportáž zařizli. Sepsali vlastní článek a pohřbili ho někde kolem strany deset titulkem ve smyslu „v obci došlo k menším potyčkám“.

Den nato jsme s přítelkyní vyrazili autem z mého domova v Yonkers do asi třicet kilometrů vzdáleného Port Chesteru, abychom sehnali výtisk novin, kde jsem svůj text nenašel. Schválně jsem ji pak vzal centrem přes bitevní pole, aby se přesvědčila, že se mi to všechno nezdálo. Nevěřila vlastním očím. Oba jsme ten den dostali cennou životní lekci. Zjistil jsem, jak to v oboru může fungovat, a i proto jsem později s takovou radostí přijal nabídku IBM. Westchesterské noviny v mezičase koupila společnost Gannett Co. a tamní standardy se zlepšily, pro mě už ale bylo pozdě. Respektive jsem si to tehdy minimálně myslel.

V korporátním světě jsem obstál, dokonce se mi v něm i dařilo: stal jsem se obětí nutkavé touhy objevovat nové obzory a zároveň jsem z ní těžil. Souběžně jsem podnikal na volné noze v hudebním průmyslu a cestovním ruchu a také jsem se stal společníkem v plánovaném sportovním televizním projektu s přesahem do investigativní žurnalistiky, který se téměř – ale opravdu jen téměř – dostal až na obrazovky.

Mé hlavní zaměstnání na plný úvazek však mělo i své výhody, například placenou dovolenou. A přesně tou jsem trávil onu sobotu 30. července 1977 na ostrově Fire Island – užíváním si posledních dvou dnů desetidenního nicnedělání v kamarádově domku u pláže.

* * *

„Nějaké novinky ohledně Samova syna?“ změnil téma George Austin. Dobře věděl o mé fascinaci šokující sérií vražd, která paralyzovala celý New York. Šlo o zaručený způsob, jak rozproudit konverzaci. Nebyl jsem jediný, koho dramatické události zcela pohltily. Zdálo se, že případ bedlivě sleduje úplně každý, včetně George „McClouda“ Austina, jenž si vysloužil svou přezdívku kvůli podobě s hlavním hrdinou stejnojmenného detektivního televizního seriálu, jehož ztvárnil Dennis Weaver.

Já sám nebyl s případem obeznámen o nic víc než běžná veřejnost. Tou dobou jsem nepůsobil jako novinář ani mě nepojily přátelské vazby s žádným zástupcem orgánů činných v trestním řízení. Byl jsem prostý pozorovatel zvenčí, jenž nasával o Samovu synovi, co šlo – z novin, televize a rozhlasu –, a stejně jako tisíce dalších se snažil přijít na kloub tomu, s kým, nebo čím máme tu čest a kde se skrývá.

Byla to neuvěřitelná doba. Žádné jiné probíhající kriminální vyšetřování na sebe do té doby ještě nikdy nestrhlo tolik pozornosti

a neopanovalo myšlení celé metropolitní oblasti tak, jak New York zhypnotizovaly a terorizovaly vraždy Samova syna.

George se zahleděl na západ přes zátoku Great South Bay směrem ke vzdálenému, v dále neviditelnému městu a pokračoval: „Za pár hodin slunce zapadne. Včera v noci se navzdory předpovědím nic nesemlelo. Tak možná dneska...?“

„Kdo ví. Znát odpověď, nehrál bych si teď na dobyvatele moří. Ale jasně, večer klidně může zase udeřit. Třeba toho šmejda včera skolila rýmíčka nebo se těsně před akcí podělal. Nebo umřel. Nebo třeba – nevím, sakra. Ale řeknu ti, že to těm policajtům ani trochu nezávidím. Jde o zatraceně neuvěřitelný případ.“

„To jo,“ přikývl George. „Velký výročí včera uplynulo. Třeba si netroufne zaútočit ani dneska. Ale někde tam ve městě číhá. Hlavně ať nezamíří trajektem rovnou sem za náma na ostrov,“ dodal suše.

* * *

Z ostrova Fire Island se teror, jenž ochromil New York, zdál být mnohem dál než pouhou jednu jízdu trajektem. Jako by ostrov od okrajových čtvrtí velkoměsta odděloval celý kontinent nebo rovnou celá věčnost, a ne jen nějakých sedmdesát kilometrů. Od začátku března, tedy už pět měsíců, město vědělo, že tam řádí vyšinutý psychopat, který střílí mladé dívky či páry, zatímco se muchlují v zaparkovaných autech v zapadlých uličkách a poblíž diskoték, postávají na verandě nebo se procházejí nočními ulicemi. Počet obětí se aktuálně vyšplhal na pět mrtvých a šest zraněných.

Samův syn přezdívaný rovněž Zabiják ráže .44 poprvé zaútočil 29. července 1976, tedy přesně o rok a den dříve. Newyorským policistům však trvalo víc než sedm měsíců – během nichž došlo k celkem pěti samostatným útokům –, než zjistili, že hledají jediného pachatele a že spolu všechny střelby souvisejí. Na veřejnost postupně prosakovaly informace o existující hrozbě a strach rostl. Noviny, zejména bulvární deníky *Daily News* a *Post*, panující obavy ještě přiživovaly a vzájemně se trumfovaly předpověďmi na den ročního výročí první střelby.

Ovšem všerejšk se nakonec obešel bez dalšího útoku, ačkoliv ještě v červnu pachatel v hrůzostrašném dopise adresovaném novináři deníku *Daily News* Jimmymu Breslinovi naznačil, že k útoku v den výročí dojde. „Co plánujete na 29. července?“ provokoval.

Newyorský starosta Abraham Beame, který aktuálně usiloval o znovuzvolení do úřadu, věděl, co plánuje on: největší policejní akci v historii města zaměřenou na obvody Queens a Bronx, tedy dosavadní exkluzivní teritorium Samova syna. Na tom by samo o sobě nebylo nic špatného, kdyby se to Beame nerozhodl oznámit před zraky bedlivých kamer, čímž podle některých vraha přímo vyzval, aby onu noc skutečně zaútočil.

Pokud tomu tak bylo, rozhodl se Samův syn nechat hozenou rukavici ležet, neboť 29. července se nic nestalo.

Hlasité mlčení toho dne však nijak nezmírnilo napětí ve městě, které se už několik měsíců pohybovalo na hraně masové hysterie. Tisíce dlouhohlásek se nechávaly ostříhat nakrátko, protože všechny dosavadní oběti měly dlouhé vlasy. A jelikož se shodou okolností jednalo výhradně o brunety, šly v obchodech od queenského Floral Parku až po bronxský Van Cortlandt Park na dračku blond paruky. Televizní štáby bivakovaly poblíž salonů krásy po celém městě, aby pro večerní zpravodajství ukořistily záběry zkracování a odbarvování kadeří.

Bezcitnost se přenesla i na občany. Vzhledem k rozsáhlé publicitě, která případ provázela, narostl seznam podezřelých hlášených newyorské policii na neuvěřitelných sedm tisíc jmen. Patřili mezi ně mladí muži, jejichž zhrzené přítelkyně si zatoužily vyrovnat účty, stejně jako lichváři, jejichž klienti doufali v krátkodobou úlevu od splátek, alespoň dokud policie vznesená obvinění nevyšetří.

Další skupinu podezřelých potom tvořili synáčci, u nichž jejich staré ovdovělé matky zpozorovaly abnormální chování. A pak tu byli skuteční pošuci. Jejich jména následně putovala i do ostatních policejních okresek pro případ, že by je v budoucnu bylo potřeba prověřit – pokud na to tedy kriminalisté zabývající se původním oznámením nezapomněli. Většinou zapomněli.

V jednom případě se na policejní orgány obrátila mladá žena z Westchesteru, aby je informovala, že vrahem je stoprocentně její bývalý manžel. V úředním hlášení se uvádí:

Krátce před rozvodem se ženě prý svěřil, že jedna z věcí, po kterých se mu v souvislosti s ní bude stýskat nejvíc, jsou její dlouhé hnědé vlasy. Také zmínila jeho slabost pro Italky [většina obětí do té doby pocházela z řad Američanek italského původu]. Po sexuální strážce je zamindrákovaný a dožadoval se po ní sadomasochistických praktik a sva-zování.

Tento podezřelý, od něhož si policie nakonec vyžádala vzorek hůlkového písma, aby ho porovнала se vzkazy Samova syna, navíc navštěvoval diskotéky a striptýzové kluby, nosil paruku, vyrostl ve čtvrti, kde došlo ke dvěma útokům, vlastnil zbraně, předstíral, že střílí na televizor, když si myslel, že ho nikdo nevidí, trpěl komplexy ohledně velikosti svého přirození a kromě toho se nápadně podobal policejním portrétům Samova syna. Respektive tak to alespoň prezentovala jeho bývalá manželka.

V dalším případě byli dva obyvatelé Westchesteru natolik přesvědčení, že znají střelcovu totožnost, že se rozhodli vzít vše do vlastních rukou a dotáhli svého podezřelého ke hrobu jeho otce, aby z něj dostali dramatické přiznání. Jelikož odmítl přiznat vinu, zkusili z něj doznání „vymlátit“ baseballovými pálkami. Ani poté se nepřiznal. Domnělý vrah utrpěl vážné zranění a dva samozvaní strážci spravedlnosti putovali kvapem za mříže.

Nebyl to jediný incident, k němuž došlo na hřbitově – policie obdržela také hlášení očitých svědků, kteří viděli na hrobech dvou obětí Zabijáka ráže .44 – jednou v Bronxu, podruhé v Queensu – tančit nějakého muže. Ohledně první události byl vyslechnut a následně zase propuštěn pracovník bronxského hřbitova, ve druhém případě nedošlo k identifikaci žádného podezřelého.

* * *

Každé hlášení – bez ohledu na to, jak obskurní či nepravděpodobné – musela alespoň povrchně prověřit vyčleněná speciální policejní jednotka, jejíž řady se neustále rozrůstaly, a to i o přední newyorské vyšetřovatele. Ti však bohužel spíš než vyšetřováním trávili čas papírováním a bezvýsledným naháněním domnělých přeludů po celé metropoli, což podkopávalo celkovou morálku. Zainteresovaní navíc dobře věděli, že jednotlivé týmy i směny prakticky zcela postrádají vedení a značně mezi nimi vážne komunikace.

Členové speciální jednotky sledovali televizní zpravodajství, aby se vůbec dozvěděli, jak jejich vlastní vyšetřování ten den pokročilo – někteří jejich nadřícení totiž tak moc toužili spatřit své tváře v televizi a svá jména v novinách, že neváhali s médii o případu ochotně a dlouze diskutovat.

Kvůli všudypřítomným kamerám a zvukové technice tak ústředí speciální jednotky ve 109. queenském okrsku po většinu dnů připomínalo spíš plac během natáčení hollywoodského filmu.

Interně se speciální pracovní skupina označovala jako Omega. Podle některých členů název odkazoval na stejnojmenného výrobce hodinek – „hlídej si čas, kdy poběží zprávy, ať víš, co se děje“ –, čímž posměšně naráželi na neefektivitu celé jednotky. Každopádně koncem července pod Omegu spadalo na tři sta policistů, čímž se zařadila mezi nejpočetnější policejní útvary v celých Spojených státech amerických.

Mezitím se nepřestávala šířit panika. Zástupy senzibilů navštěvovaly místa činu a na základě výsledků svých paranormálních aktivit dávaly k dobru popisy vraha i různých typů automobilů, v nichž údajně po činu odjel. Numerologové, jasnovidci, kouzelníci i queenské ženy v domácnosti žhavili dráty a dlouhé hodiny policejním dispečerům vnucovali své vlastní teorie o vrahově identitě a motivu.

Motiv. Ten na scénu přilákal psychiatry. Zdálo se, že jen na základě popisu jednotlivých útoků a dopisu zaslaného Jimmymu Breslinovi si na případ utvořil názor snad každický psychiatr v manhattanském telefonním seznamu. Řada těchto „posudků“ se dostala až na stránky novin – jeden z těch populárnějších zněl takto:

Samův syn je samotář. Nenávidí ženy a vraždí mladé dívky s dlouhými hnědými vlasy, protože ho jedna taková v minulosti odmítla. Jeho čtyřiačtyřicítka ve skutečnosti zosobňuje penis – když z ní střílí, kopuluje. Jedná se o tichého muže, který se snadno ztratí v davu. Je věřící. Střídá se u něj pocit, že plní Boží vůli, s přesvědčením, že ho posedli démoni. Navštěvoval katolické školy. Přezdívka „Samův syn“ odkazuje na biblického Samsona, jemuž oholila vlasy žena. I Samova syna zbavila nějaká žena mužnosti.

Tisk, který v plonkových obdobích mezi útoky prahl po materiálu k otisknutí, svědomitě věnoval těmto nahodilým diagnózám spoustu prostoru. Deník *Post* dokonce otiskl reportáž o pošetilém knězi, jenž se v dobré víře nabídl vrahovi jako rukojmí.

To léto jako by navíc mezi novináři ve městě vypukla soutěž „Amerika hledá vraha“ – Jimmy Breslin či Pete Hamill z *Daily News*, Steve Dunleavy z deníku *Post* i několik televizních reportérů, ti všichni vyzývali pachatele, aby se přiznal – exkluzivně jejich médiu.

Dokonce i šedovlasý aristokrat ze Čtyřicáté třetí ulice – deník *Times* – se nežinýroval smočit si do vrahova čaje několik sušenek. Tamní redaktoři, kteří vícenásobné vraždy s oblibou považují za něco hluboce pod

úroveň jejich „seriózních novin“, musel rozsáhlý prostor věnovaný vyšetřování rozladit, přesto koncem června deník usoudil, že příběh řádícího vraha je dost dobrý i pro jeho čtenáře, a po boku médií jako *Newsweek*, *Time* a řady dalších amerických i evropských periodik vyrazil se vši vážností do boje.

Nepropadat hysterii se dalo jen těžko, zejména když řada občanských hnutí, médií a firem začala nabízet finanční odměnu za dopadení pachatele v celkové výši čtyřicet tisíc dolarů. Panika byla však ve většině případů přehnaná. Existovala jen mizivá pravděpodobnost, že dojde k zastřelení konkrétní osoby. Do 30. července se počet napadených vyšplhal na jedenáct. Z kolika milionů? Stále to ovšem byla loterie – hrůzostrašná loterie.

„Zdravím z newyorských stok plných psích hoven, zvratků, zksylého vína, moči a krve,“ napsal Sam začátkem června Breslinovi. A následně téměř poeovskými slovy připomněl světu: „Pořád jsem tady. Jako přízrak potulující se nocí. Vyprahlý, hladový, málokdy se zastavím, abych si odpočinul.“

Dopis fascinoval svou čirou hrůzou a barvitou obrazností. Samotný případ přitahoval jako magnet. Šlo o největší hon na pachatele v dějinách New Yorku, o smrtící hru mezi pronásledovaným a lovci. Dopis Breslinovi všemu už jen nasadil korunu.

Veřejnost se obvykle dozví o zločinu teprve po jeho spáchání. V případě Samova syna tomu však bylo zcela jinak. Lidé se ohlíželi přes rameno ještě *předtím*, než pachatel vůbec udeřil, protože věděli, že se skrývá někde mezi nimi. Představoval ztělesněné zlo, které má jméno i tvář. Připomínal žraloka bílého na lovu podél mořského pobřeží. Obyvatelé New Yorku měli strach, případ se jich přímo dotýkal. Oběti shodou okolností pocházely z řad mladých bělošek a bělochů střední třídy a římskokatolického vyznání. Samův syn se vplížil do ložnic i barů newyorského pracujícího lidu.

Diskotéky ve dvou obvodech, kde doposud zaútočil – tedy v Queensu a v Bronxu – zely prázdnotou. Podniky trpěly. Po půlnoci člověk v ulicích nepotkal ani živáčka.

Tricátého července 1977 se New York ocitl v obklíčení policistů.

Jak se něco takového stalo?

* * *

Podle informací dostupných tou dobou veřejnosti začalo vše poměrně nenápadně v noci na čtvrtek 29. července 1976, když se Michael a Rose

Lauriovi vraceli do svého prostorného bytu ve třetím poschodí na adrese Buhre Avenue 2860 v převážně italskoamerické čtvrti Pelham Bay v severovýchodním Bronxu. Byla jedna hodina ráno.

Michael Lauria, zaměstnanec manhattanského autobusového dopravce, a Rose, administrativní výpomoc v newyorské nemocnici rovněž na Manhattanu, se vraceli domů ze smuteční hostiny. Cestou se na chvíli zastavili ještě v místní restauraci Chateau Pelham.

Když se blížili domů, jejich pozornost upoutal modro-bílý oldsmobile z roku 1975 stojící podél zaparkovaných aut před domem. Vůz okamžitě poznali, patřil totiž devatenáctileté studentce zdravotní školy Jody Valenteové, blízké kamarádce jejich o rok mladší dcery Donny. Jody seděla za volantem a povídala si s Donnou, usazenou na sedadle spolujezdce. Donna měla polodlouhé tmavé vlasy a světle hnědé oči. Pohledná mladá dívka byla oblíbená v kolektivu i u chlapců, ale s přítelem jim to aktuálně skřípalo.

Dívky strávily večer na diskotéce v nedalekém New Rochelle, městečku ležícím u průlivu Long Island Sound v jihovýchodní části okresu Westchester. Podnik nesl název Peachtree a spolu se samotným New Rochelle se měl stát ústřední součástí příběhu Samova syna. Donna a Jody – rovněž pohledná dívka s rozpuštěnými hnědými vlasy střiženými po ramena – chodily do Peachtree pravidelně každou středu večer, kdy se tam konal turnaj ve vrhcábech.

Lauriovi se zastavili u auta a prohodili s děvčaty pár slov. Mike připomněl Donně, aby moc neponocovala, protože ráno brzy vstává do práce. Během hovoru s dcerou Mike Lauria vzhlédl a na opačné straně silnice si všiml žlutého vozu nižší střední třídy stojícího podél zaparkovaných aut, asi dvacet metrů za Jodyiným vozem. Uvnitř se děl pouze řidič.

Mike to netušil, ale podobné neznámé vozidlo spatřili čtvrtí projíždět sousedé již o několik hodin dříve – zhruba v době, kdy Donna vyrazila ven.

„Nevysedávej tu dole moc dlouho,“ promlouval dceři do duše Mike. Pro noční tahy synů Louise a Michaela měl pochopení, ale ke své jediné holčičce přistupoval o poznání ochranně.

Dcera navrhla kompromis – počká v autě s Jody, než otec zajde nahoru pro jejího pudla Beaua. Pak společně pejska vyvenčí. Mike Lauria souhlasil a spolu s Rose vešel do běžového cihlového bytového domu, kde výtahem vyjeli do třetího poschodí. Donna s Jody mezitím na ulici pokračovaly v hovoru.

V dětství Donna často stonala, ale vyrostla z ní zdravá mladá žena. Možná právě kvůli své minulosti se rozhodla pro kariéru ve zdravotnictví a nyní pracovala na pomocné pozici u záchranné zdravotní služby Empire State Ambulance Service na Manhattanu.

Jody Valenteová studovala na zdravotní sestru a kromě přátelského vztahu ji s Donnou a její rodinou pojila i stejná čtvrt – se svými rodiči bydlela jen o tři bloky dál, na adrese Hutchinson River Parkway 1918.

* * *

Deset minut po jedné hodině popřála Donna kamarádce dobrou noc a otočila se na sedadle ke dveřím vozu. Když rukou uvolnila západku, všimla si u obrubníku asi dva a půl metru za sebou, jen kousek za autem, nějakého mladíka. Lekla se ho. „Co to má...“ spustila. Větu už nikdy nedokončila.

Muž na chodníku svíral v ruce hnědý papírový sáček. Vytáhl z něj revolver, uchopil ho obouruč, přikrčil se a třikrát po autě vystřelil. Zavřené okénko spolujezdce se roztržilo a Donna zvedla pokrčenou pravačku před sebe. Jeden z projektilů ji trefil nad pravý loket, proletěl jí předloktím až k zápěstí, kde vyšel ven a pokračoval do zad. Donna byla na místě mrtvá a s odporným žuchnutím se zhroutila z auta na chodník.

Další střela, která zřejmě mířila rovněž na Donnu, zasáhla Jody Valenteovou do levého stehna. Třetí projektil obě děvčata minul.

Pachatel se po činu otočil na patě a zamířil za roh ulic Buhre Avenue a Mayflower Avenue, vstříc své nechvalné budoucnosti.

Rose Lauriová zaslechla hluk na ulici a shlédla z okna kuchyně ve třetím patře. Slyšela troubit Jodyin klakson a udiveně sledovala, jak dívka vylézá z vozu, belhá se po ulici sem a tam a cosi z plných plic křičí. Pak jí to došlo: Jody volá o pomoc.

Když zazněla série výstřelů, scházel Mike Lauria ze schodů. I s pudlem se rozběhl ven k Jodyinu autu. „Donna! Donna!“ křičela na něj Jody. Mikeovi sklouzl pohled k chodníku, kde spatřil ležet svou postřelenou dceru. Jel s ní v sanitce, držel ji za ruku a prosil ji, aby neumírala. Ale Donna už nedýchala.

Zraněná Jody utrpěla výrazně hlubší šrámy na duši než na těle. Ránu na stehně jí lékaři promptně ošetřili, ale když za ní policisté zašli do nemocnice, nacházela se na pokraji hysterického záchvatu. Po nějaké době jim však dokázala poskytnout podrobný popis střelce:

Běloch, kolem třiceti let, 175 cm, přes 70 kg. Polodlouhé, tmavé, vlnité vlasy, po stranách kratší. Oholený. Světlá pleť. Modré tričko s límečkem a bílými proužky. Tmavé kalhoty.

Ačkoliv to v tu chvíli ještě nikdo nevěděl, právě se začal psát příběh Samova syna.

* * *

V New Yorku každoročně dojde k více než patnácti stům vraždám, přičemž velká část z nich se na stránky novin ani neprobojuje – buď jde o „rutinní“ případ, nebo se oběti stane tulák, bezdomovec, či příslušník menšiny. Ovšem zastřelení mladé bělošky ze střední třídy, v autě, bez zjevného motivu, bylo natolik nezvyklé, že o vraždě místní tisk referoval poměrně podrobně.

Během několika málo dnů se přesto zpráva o Donnině smrti z povědomí veřejnosti vytratila.

Jméno zavražděné opět vyplulo na povrch teprve 1. února 1977, tedy o šest měsíců později.

Policie, která měla Donnina vraha dopadnout, nicméně dál vedla její jméno v patrnosti. Vyšetřováním její smrti se zabývalo 8. oddělení vražd pro oblast Pelham Bay. Detektivové místní mordparty se tou dobou řadili k naprosté elitě newyorské kriminální policie a stáli mimo všechny ostatní policejní jednotky. Město bylo rozdělené do obvodů, respektive okrsků, z nichž každý měl vlastní oddělení vražd, jehož detektivové byli přidělováni na jednotlivé případy, k nimž na území daného obvodu či okrsku došlo.

Policisté z mordparty vyšetřovali výhradně vraždy, zatímco jejich kolegové řešili krádeže, loupeže, mravnostní kriminalitu, organizovaný zločin a další prohřešky. Tento efektivní systém umožňoval tolik potřebnou specializaci při vyšetřování vražd, záhy se však od něj upustilo.

Na začátku vyšetřování smrti Donny Lauriové policie věděla dvě věci. Zaprvé: Jody Valenteová vraha nepoznala. Zadruhé: podle balistické expertízy zaútočil pachatel krátkou velkorážní palnou zbraní, konkrétně revolverem Bulldog ráže .44, jenž se mezi Newyorčany neřadil k úplně běžně dostupnému arzenálu.

Bulldog je výkonný revolver na pět nábojů navržený za jediným účelem: zabít. Na krátkou vzdálenost se jedná o skutečně účinnou zbraň, má však i své nevýhody – kvůli silnému zpětnému rázu neboli „kopnutí“

se hůře ovládá a s rostoucí vzdáleností klesá i její přesnost, jelikož zhruba po šesti metrech střely významně ztrácí na rychlosti.

Vzhledem k absenci jiného zjevného motivu se policisté přikláněli k variantě, že v Donnině smrti má prsty buď její partner, ať už bývalý, či současný, nebo že jde o omyl organizované zločinecké skupiny, která zkrátka trefila špatný cíl. V předchozích několika měsících opakovaně došlo v okolí k útokům gangů, včetně několika přestřelek. Policie také spekulovala, že za vraždou Donny mohl stát nájemný vrah, který si spletl oběť. Nebylo by to poprvé.

K velké nelibosti Donnina otce začali někteří kriminalisté naznačovat, že jisté vazby na organizovanou zločineckou skupinu má i sám Mike Lauria. Podobná obvinění vytáčela, mírně řečeno, zaměstnance autobusového dopravce doběla.

Žádná z těchto teorií se ovšem nedostala na veřejnost. Utajit se podařilo také informaci o žlutém voze nižší střední třídy stojícím podél zaparkovaných aut, který čtvrtí projížděl zřejmě již několik hodin před střelbou.

Prvotní slibné stopy policisty k pachateli nedovedly a vyšetřování uvázlo na mrtvém bodě. K 23. říjnu nebyl v případě vraždy Donny Lauriové zaznamenán žádný pokrok, a pokud by brzy nedošlo ke zvratu, putoval by spis mezi odložené případy.

* * *

Ve čtvrt na dvě v noci na sobotu 23. října vyšla osmnáctiletá dcera newyorského detektiva Rosemary Keenanová v doprovodu dvacetiletého Carla Denara, jenž nedávno vyměnil uniformu prodavače vinylových desek v supermarketu za stejnokroj ostrahy manhattanské banky Citibank, z baru Peck's ve čtvrti Flushing v Queensu a společně nastoupili do jejího tmavě modrého volkswagenu, kterým dojeli do asi šest bloků vzdáleného potměného zákoutí obytné čtvrti poblíž rohu Stopadesátédeváté ulice a Třicáté třetí avenue.

Denaro měl hnědé vlasy po ramena, ale už teď se psychicky připravoval na to, jak bude vypadat za týden, až se jeho bujná hříva dostane do spárů leectva – jehož řady nově rozšířil – a to ji promění v předepsaný armádní sestřih.

Studentka Queens College se s Denarem znala od vidění. Tu noc na sebe narazili v baru, kde mladík zapíjel své poslední dny v civilu. Slovo dalo slovo a Rosemary se k oslavám připojila a nyní se dvojice vytratila

z hlučné společnosti, aby si před dívčinou večerkou užila alespoň chvíli o samotě.

Když brouk zpomalil a následně i zastavil v klidné ulici lemované stromy, seděl Denaro na místě spolujezdce. Rosemary vypnula motor a pohlédla do zpětného zrcátka. V zorném úhlu jí přeběhl osamělý běžec.

Na kratičkých pět minut jejich svět utichl – až do půl druhé, kdy je za hlasitého výbuchu zasypala sprška střepů.

Překvapená dvojice se v šoku instinktivně příkrčila. Okno u spolujezdce i řidiče se s ohlušujícím rachotem roztránilo a s nimi i tachometr – ručička vystřelila dopředu a zasekla se na rychlosti padesát kilometrů v hodině.

Výbuch měly na svědomí velkorážní projektily, které prosvištěly okénkem u spolujezdce. Útočník zjevně bojoval se zpětným rázem, protože další střely se zavrtaly do pravého boku a střechy volkswagenu. Na rozdíl od Donniny vraždy útočníka zbraň tentokrát trochu potrápila.

Dvojice si ovšem neuvědomovala, že po ní někdo střílí – a to dokonce ani když Denarovi zezadu projelo cosi pravou polovinou hlavy. Instinktivně si sáhl na zátylek a pod rukou ucítil teplo vlastní prosakující krve. „Musíme odsud! Šlápni na to!“ zakřičel.

Rosemary se vrhla po klíčku v zapalování, otočila jím a zařadila jedničku. Auto se dalo do pohybu a ona se snažila najít ztracený klid a přerpat svéhlavou spojku.

Celá se trásla, a když natočila usazenou tvář ke Carlovi, s hrůzou si všimla, že její společník krvácí. Rosemaryinu dezorientovanou, zamlženou mysl ani nenapadlo zamířit rovnou do nemocnice, místo toho dívka šlápla na plyn a jela šest bloků zpátky k baru Peck's, kde se oba vpotáceli dovnitř. Denaro, jenž si tou dobou stále neuvědomoval, že ho pachatel postřelil, se zhroutil k zemi.

Následující tři týdny strávil v nemocnici Flushing Hospital, kam se 20. ledna vrátil na další desetidenní hospitalizaci. V době, kdy Jimmy Carter skládal přísahu při inauguraci do úřadu prezidenta Spojených států amerických, lékaři Denarovi do hlavy voperovávali ocelovou destičku.

Rosemary Keenanová vyvázla bez zranění. Útočník si zřejmě kvůli dlouhým vlasům spletl Denara se ženou a všechen vztek si místo na krátkovlasé vysokoškolače vybil na mladíkovi.

Kdyby Carl Denaro nebyl takový hipík, Rosemary Keenanová by dnes možná nežila.

Na případ byli přiděleni kriminalisté ze 109. queenského okrsku. Balističtí technici z newyorské laboratoře jim potvrdili, že Denara

postřelil projektil z krátké palné zbraně ráže .44. Silně zdeformované střely jim však zabránily určit, z jakého typu revolveru přesně pachatel střílel.

Veškeré balistické expertízy pro newyorskou policii vyhotovovala laboratoř sídlící na Manhattanu, ať už ke střelbě došlo tam, v Queensu, v Brooklynu, na Staten Islandu, či v Bronxu. Vzorky a střely zajištěné na místě útoku na Denara tedy putovaly do jednoho spisu, zatímco v téže laboratoři pod jinou spisovou značkou už dávno ležely důkazy zajištěné v Bronxu, z místa, kde byla zastřelena Donna Lauriová.

Jelikož balistická expertíza policistům žádné otázky nezodpověděla, vydali se dalšími směry. Do vyšetřování se zapojil i otec Rosemary Keenanové Redmond, který posledních dvacet let sám působil jako zkušený řadový detektiv. Útok však proběhl beze svědků a nic v Denarově ani Rosemaryině minulosti nenaznačovalo možný motiv. A tak podobně jako v případě úmrtí Donny Lauriové o tři měsíce dříve ani tentokrát pátrání policisty nikam nedovedlo.

Vyjma absence zjevného motivu si nikdo nevšiml, že střelby vykazují jisté podobnosti: mladí lidé postřelení v pozdních nočních hodinách v autě bez očividného důvodu. Nikdo nepoukázal na fakt, že se v obou případech střílelo z revolveru ráže .44. K útokům došlo relativně kousek od sebe, v obvodech oddělených mosty Throgs Neck a Whitestone, ale jako by je dělilo deset tisíc kilometrů.

Zranění Carla Denara se dostalo na stránky novin pouze první den.

Následující útok rozrůstající se série měl časem přerůst v jednu z nejklíčovějších a nejvýmluvnějších událostí v rámci řádění Samova syna. Na rozdíl od střelby na Carla Denara v něm totiž tentokrát vystupovali očití svědci, a to rovnou tři. Dvě svědkyně pohlédly pachateli do tváře ani ne ze tří metrů. Dokonce je oslovil. Jednalo se o dvě mladičké přeživší, jež následně poskytly podrobný popis útoku i samotného střelce. Výsledná podobizna se výrazně lišila od identikitu vraha Donny Lauriové sestaveného podle výpovědi Jody Valenteové.

* * *

Půlnoc na sobotu 27. listopadu 1976 byla sychravá. V centru Manhattanu bíchoval mrazivý vítr ulice obehnané vysokými mrakodrapy a pohrával si s útržky papíru, odpadky a včerejšími novinami.

Na nárožích napříč Broadwayí se u vozíků s pečenými kaštany choulili ti nejotrlejší z nejotrlejších – pouliční prodejci v letitých vlněných

čepicích s klapkami na uších. Vůně kouře stoupajícího k nebi se mísila s nejrůznějším smetím, které si razilo cestu z odtokových stok přes chodníky až ke dveřím budov.

Dvě mladičké kamarádky se cestou z kina zachumlaly před náhlým mrazem a spěchaly se ohřát do stanice metra. Zanedlouho je už lomozíci, drkotající souprava vyzdobená tvorbou pouličních umělců odvezla pod přílivovou úžinou East River až do rodného Queensu.

Zpátky v domovském obvodu přestoupily na rohu Stosedmdesátédeváté ulice a Hillside Avenue z metra na autobus, který je dovezl po Hillside až ke Dvěstěšedesátédruhé ulici, necelý blok od domu rodičů Joanne Lominové.

Osmnáctiletá Joanne předešlé léto odmaturovala na střední škole Martina Van Burena a aktuálně si hledala práci jako sekretářka. Doposud však nenarazila na žádnou nabídku, která by ji oslovila. Do nalezení řádného zaměstnání ji vysloveně nic netlačilo, jelikož stále bydlela u rodičů. Rodina však doufala, že by dívka mohla najít něco na plný úvazek ještě před silvestrem.

Její o dva roky mladší kamarádka Donna DeMasiová stále chodila na střední. Byla vysoká, štíhlá a její dlouhé tmavé vlasy ostře kontrastovaly s Joanninými krátce střiženými blond lokny.

Dívky vystoupily z autobusu a loudavou chůzí se v živém hovoru vydaly po Dvěstěšedesátédruhé. Byla to hezká část roku. Teprve před dvěma dny proběhla rodinná setkání u příležitosti Dne díkůvzdání a nyní už děvčata netrpělivě vyhlížela začátek adventu.

Lominovi bydleli v menším patrovém domě se skromnou předzahrádkou, kterou se vinul chodníček až k maličké betonové verandě. Děvčata došla k domu a pokračovala v hovoru ještě na schodech. Pouliční lampa naproti osvětlovala prstencem ostrého, chlácholivého světla bezprostřední okolí. Nehledě na zimu si dvě náctileté dívky povídaly ještě několik dalších minut.

A pak si ho všimly.

Respektive ho zaregistrovala nejprve Donna. Když se ovšem vydal po trávníku a zastavil se necelého dva a půl metru od dívek, Joanne – která do té doby stála k muži zády – se ohlédl přes rameno, aby si ho také prohlédla.

Na sobě měl podle všeho zelený přiléhavý svrchník do půli stehů, dost možná šlo o vojenskou polní bundu. Byl štíhlý – vážil kolem sedmdesáti kilogramů a měřil asi sto sedmdesát centimetrů. Měl delší rovné vlasy barvy slámy rozdělené pěšinkou, tmavě hnědé oči a pronikavý pohled.

Dívky trochu znejistěl, ale nevylekal. Působil, že jen zabloudil. Jako by snad chtěl jejich domněnky potvrdit, oslovil je pisklavým hlasem: „Nevěděly byste, kudy se dostanu do...“

Otázku ale nedokončil. Místo toho vytáhl z bundy revolver a začal střílet. Joanne, která k útočnickovi pořád stála zády, byť natočená tak, že mu hleděla do tváře, se s trhnutím svezla ke straně, jakmile jí první střela prošla skrz míšní kanálek až do plíce.

Donna stojící o schod níž zkusila před útočící zbraní uniknout, ale schytala hned další zásah. Velkorážní projektil ji trefil do spodní části krku a jen těsně minul páteř.

Obě dívky se jako křehké, poničené figuríny zřítily do keřů vedle verandy, každá na jednu stranu. Útočník pálil dál. Zbylé střely se zavrtaly do fasády domu a vysklily okno v obývacím pokoji.

Jakmile střelec vyprázdnil zásobník, vyrazil po Dvěstěšedesáté druhé ulici směrem k Osmdesáté první avenue. Na útěku si ho všiml očitý svědek, který vyběhl před dům, když uslyšel výstřely. Zapamatoval si, že útočník svíral zbraň v levé ruce.

* * *

Bezmála tři týdny se Donna DeMasiová zotavovala ze zranění v nemocnici na Long Islandu a několik následujících měsíců musela nosit fixační límec. Joanne Lominová dopadla výrazně hůř. V téže longislandské nemocnici Jewish Hospital strávila tři měsíce, po nichž následovaly další čtyři měsíce rehabilitací v Ruskově institutu na Manhattanu. Ochrnula na všechny končetiny a byla odkázána strávit zbytek života na vozíku.

Vyšetřování útoku připadlo detektivům ze 105. queenského okrsku. Balističtí technici nebyli ani tentokrát příliš nápomocní, jelikož zajištěné střely byly natolik zdeformované, že neumožňovaly přesnější porovnání – vyjma zjištění, že projektily pocházejí z neznámého modelu revolveru ráže .44, laboratorní analýza nic dalšího nepřinesla.

Podobně jako v případech vraždy Donny Lauriové a postřelení Carla Denara neodhalil exkurz do života obětí žádný zjevný motiv. Přesto si nikdo trojici útoků nepropojil. Nastal advent, přiblížily se Vánoce, ale ani v jednom z trojice případů nedošlo k průlomů.

V souvislosti s útoky vznikly tři policejní portréty: první podle popisu vraha své kamarádky od Jody Valenteové, další byl výsledkem společného úsilí Joanne Lominové a Donny DeMasiové a třetí pak zásluhou svědka, který viděl útočníka utíkat z posledního místa činu.

Dva portréty pachatele z Queensu se velmi podobaly, v zásadě se lišily pouze přesným umístěním pěšinky. Podle dívek měl útočník dlouhé, rovné blond vlasy rozdělené nalevo, zatímco podle svědka napravo. Nicméně na existenci pěšinky se výpovědi shodovaly.

Ani v nejmenším ovšem podobizny nepřipomínaly vraha Donny Lauriové, který měl vlasy tmavé, nepoddajné a zvlněné jako po trvalé. Byl zároveň mladší a zavalitější než muž, který postřelil Lominovou s DeMasiovou, a oba pachatelé se navíc lišili tvarem nosu, očí a úst.

A tak měla bezejmennému útočníkovi vyzbrojenému revolverem ráže .44 padnout za obětí další obyvatelka Queensu. Tentokrát byla zranění smrtelná.

* * *

Nový rok 1977 byl „rokem kočky“, tedy hitu Ala Stewarta „Year of the Cat“, jenž první měsíce bodoval v hudebních hitparádách. Zima se zatím neměla k odchodu a mrzlo, až praštělo. Blížila se půlnoc 29. ledna a rtuť na newyorských teploměrech klesla k deseti stupňům pod nulou. Necelých pět tisíc kilometrů na západ komik Freddie Prinze onen sobotní večer vydechl naposledy v důsledku střelného poranění hlavy, které si způsobil sám při „tragické nehodě“.

V queenské čtvrti Forest Hills, nedaleko tenisového areálu West Side Tennis Club, tehdejšího dějiště US Open, se šestadvacetiletá sekretářka Christine Freundová stala šestým terčem zatím neznámého pachatele. O řadu let později se dění kolem Christiny vraždy stane klíčovým vodítkem při pátrání po komplicích, kteří Davidu Berkowitzovi s útoky pomáhali, prozatím však tento příběh omezme jen na jeho hlavní body:

Christine Freundová pocházela z Rakouska, měřila pouhých sto padesát sedm centimetrů a byla to překrásná mladá žena s dlouhými, tmavě hnědými vlasy, které jí splývaly přes ramena do půli zad. Její rodiče Nandor a Olga emigrovali do Spojených států, když bylo Chris pět let, a nový domov našli v rušné queenské čtvrti Ridgewood. Krátce po přestěhování porodila Olga druhorozenou Evu. Sestry dodávaly středostavovské domácnosti Freundových onu pověstnou jiskru, přičemž aktuálně obě pracovaly jako sekretářky na Manhattanu.

V roce 1972 Chris nastoupila do firmy Reynolds Securities obchodující s cennými papíry na Wall Street a od té doby docházela do kancelářské budovy Broadway 2 v samém srdci finanční čtvrti. Krátce studovala na

vysoké škole Lehman College v Bronxu, ale nakonec před akademickou sférou upřednostnila prohlubující se vztah s přítelem Johnem Dielem.

Třicetiletý Diel miloval fotbal a pracoval jako barman v místním baru Ridgewood III. Vztah s Chris byl trochu jako na houpačce, ale společně překonali všechny nezdary a za dva týdny – na den svatého Valentýna – plánovali oznámit své zasnoubení.

Onen mrazivý sobotní večer 29. ledna vyzvedl Diel Christine u rodičů na Linden Street ve svém modrém Pontiacu Firebird. Měli v plánu zajet si do kina do Forest Hills, kde se Sylvester Stallone chystal dobýt svět v jedničce *Rockyho*. Chris byla ten týden za kulturou už podruhé v řadě.

Večer předtím zůstala po práci na Manhattanu a s dvěma kamarádkami si zašly na broadwayskou inscenaci *Godspell*, muzikálovou adaptaci evangelia svatého Matouše.

Čtyřicet hodin před tím, než jí cestu zkřížil ďábel, si Christine vesele pobrukovala „Day by Day“ spolu s představitelem Ježíše.

* * *

Po filmu se Chris s Johnem vydali zasněženými ulicemi do vinárny Wine Gallery na nedaleké Austin Street. Po lehké večeři proložené několika sklenkami irské kávy se pár zase zachumlal do bund a vyrazil k Dielovu vozu. Parkovali o několik bloků dál u prostranství Station Plaza poblíž nádraží, kde stavěly vlaky příměstské železnice propojující centrum New Yorku s Long Islandem. Jejich další zastávkou měla být taneční zábava v sídle zednářské organizace, kde se před sedmi lety seznámili.

Na rohu Austin Street a Continental Avenue minuli osamělého stopaře s oranžovým ruksakem. O kousek dál místní zhruba tou dobou zpozorovali, jak neznámý řidič v malém zeleném autě s cizí poznávací značkou vysadil u nádraží spolujezdce s kufrem.

Když pár došel k autu, Diel nastartoval a nechal motor asi dvě minuty běžet, aby se studený vůz v mrazivé noci trochu vyhřál. Do přehrávače vsunul nejnovější kazetu ABBY a interiér zaplnily úvodní tóny zbrusu nové skladby „Dancing Queen“. Chris se přitulila k Johnovi a dvojice se krátce objala.

„Páni, to je ale kosa,“ poznamenala Chris. Odtáhli se od sebe, připraveni vyrazit.

V ten okamžik prorazila okno spolujezdce první z celkem tří střel ráže .44.

„Chris! Chris!“ vykřikl Diel a strhl snoubenku dolů ve chvíli, kdy autem proletěly další dvě střely. První trefila Christine do ramene, odkud pokračovala až do zad, druhá je oba minula a vyletěla čelním sklem na straně řidiče.

A pak bylo po všem. Diel se třásl strachy a úzkostí. Držel hlavu v předklonu, dokud si nebyl jistý, že útok opravdu skončil. Natáhl se ke snoubence a přitiskl si ji k sobě. Když ji pustil, sklouzl mu pohled k rukám a všiml si, že je má od krve.

„Chris, Chris!“ zakřičel na ni znovu, dívka však nereagovala. Zoufalý Diel ji na sedadle podepřel do sedu, vystoupil z vozu a jako o život uháněl ke Continental Avenue pro pomoc.

Přispěchal ke dvojici, která čekala v autě na semaforech, a divokou gestikulací upoutal jejich pozornost. „Moje holka je zraněná! Pomozte mi, prosím!“ vyhrkl. Zavezli ho zpátky k jeho automobilu, ale jakmile se Diel naklonil do vozu, aby zkontroloval Chris, odjeli pryč.

Diel se rozhlédl po prostranství Station Plaza a zavolal na muže vcházejícího do hotelu Forest Hills Inn poměrně překvapivá slova: „Pane! Pane! Střelili ji! Střelili mi holku!“ Muž se podíval Dielovým směrem, ale ani nezpomalil. „Střelili mi holku!“ zařval Diel znovu. Tentokrát ho zaslechli dva místní rezidenti, kteří zavolali policii.

Venku na ulici však Diel opět osaměl, a jelikož se pomoc zdála v nedohlednu, naskočil zpátky do auta. Viděl, že se Chris za celou dobu ani nepohnula, a tak sešlápl plyn a o chvíli později se skřipěním brzd zastavil uprostřed křižovatky Continental Avenue a Burns Avenue, čímž zablokoval dopravu. Konečně se dočkal pomoci.

Christine Freundovou už ovšem zachránit nedokázali. Zemřela krátce po převozu do Nemocnice svatého Jana – ve 4.10 ráno. Ke střelbě došlo 30. ledna 1977, čtyřicet minut po půlnoci. Příčinou Christinina úmrtí byla střelná rána v oblasti hlavy. Diel strhl svou snoubenku k zemi o jeden výstřel pozdě.

Konečně policii napadlo se nad útoky zamyslet. Balističtí technici sice nedokázali propojit projektily vypálené po Christine s jiným případem střelby, opětovně však dospěli k závěru, že pachatel střílel ze zbraně ráže .44, konkrétně z revolveru Bulldog vyráběného společností Charter Arms. Expertíza neprokázala, že šlo „s naprostou jistotou o jeden a tentýž revolver Bulldog ráže .44“, nýbrž pouze že šlo o stejný model daného revolveru.

V úterý 1. února Peter Bernstein pro *Daily News* napsal:

Více než 50 detektivů vyšetřuje možnou spojitost mezi vraždou Christine Freundové, k níž došlo v brzkých nedělních hodinách ve Forest Hills v Queensu, a třemi případy z loňského roku, z nichž dva se odehrály v Queensu a jeden v Bronxu.

Při čtyřech útocích byly dvě mladé ženy zabity a tři zraněny, z toho jedna vážně.

„Přikláníme se k variantě, že spolu všechny uvedené případy souvisí,“ připustil seržant Richard Conlon z 15. oddělení vražd v Queensu.

Pachatel ozbrojený palnou zbraní překvapil všechny své nicnetušící oběti v pozdních nočních hodinách, vždy jednal sám a bez zjevného motivu.

Článek, který chybně opomíjel zranění Carla Denara, doplňovaly fotografie Chris a Diela, mapka tří útoků v Queensu a policejní portréty domnělých střelců na Donnu Lauriovou, Joanne Lominovou a Donnu DeMasiovou.

Kresby se lišily natolik, že titulek hovořil o několika podezřelých: „Policejní kresby podezřelých z útoku na Joanne Lominovou a Donnu DeMasiovou v Queensu a z vraždy, k níž došlo vloni v červenci v Bronxu.“

Nejzásadnější informací v článku byla slova seržanta Conlona o tom, že se vyšetřovatelé „přiklánějí“ k možné souvislosti mezi jednotlivými případy. Jinými slovy si tím policie nebyla jistá. Skutková podstata útoků je vedla k podezření, že by všechny mohla mít na svědomí stejná zbraň – poměrně vzácný revolver Bulldog ráže .44. Neměli pro to však žádné důkazy. A co hůř, celková důkazní situace rozhodně nijak nenasvědčovala tomu, že by měli mít tu čest s jedním konkrétním pachatelem – dostupné policejní portréty spíš jasně svědčily o opaku. V souvislosti s vraždou Christine Freundové navíc existovalo hned *několik dalších* možných motivů, které však neopustily zdi policejní služebny.

Navzdory opatrnému přístupu, který vyšetřovatelé zvolili v únoru, se však v březnu zvedl ostrý vítr, který veškerou rozumnou zdrženlivost odvál do kanálu.

Ve chvíli, kdy se do případu vložilo policejní vedení a politici, proměnilo se vyšetřování bez ohledu na případná fakta v hon na *jediného* pachatele a v pátrání po *jediné* zbraní. Místní tisk ani obyvatelé však fakta neznali, a tak média i veřejnost uvěřily, že se nočními ulicemi New Yorku skutečně potuluje osamělý vyšinutý psychopat.

Brzy se měl zrodit Zabiják ráže .44.

„Ať klepou na rakve“

Úterý 8. března 1977. New York pošládil první lehounký záchvěv jara – teploty se vyšplhaly ke dvacítce a naznačily blížící se konec dlouhé, bezútešné zimy, jejíž únorové vánice zasypaly vylištěné, námrazou prokřehlé město masivními zledovatělými závěsemi sněhu. Ve všech ostatních ročních obdobích New York překypuje životem, ale v zimě připomíná přízrak prastaré, zašedlé nákladní lodi, která kvůli ledovcům uvízla v opuštěném přístavu: kvílí, chvěje se, obrůstá korozí a napjatě vyhlíží dubnovou oblevu.

Na rozdíl od některých bouřlivějších sousedů se čtvrť Forest Hills pyšní nízkou kriminalitou a tamní zámožní obyvatelé překypovali odhodláním, aby to tak i zůstalo. Skutečnost, že policejní vyšetřování smrti Christine Freundové zdánlivě ustrnulo na mrtvém bodě, zanechala v rezidentech obavy a hořkou pachut' ostražitosti.

John Diel, který se v mezičase vrátil za bar podniku Ridgewood III, věděl, že v určité fázi vyšetřování patřil spolu s „neznámým psychopatem“ mezi hlavní podezřelé z vraždy své snoubenky i on. Jak už jsem naznačil, policie zvažovala i další možné pachatele, neobjevil se však mezi nimi nikdo relevantní.

* * *

Když 8. března v sedm hodin večer osmnáctiletá Amy Johnsonová* vycházela ve společnosti svého třináctiletého bratra Tonyho* z domova ve Forest Hills na Exeter Street, aby se jako obvykle večer trochu proběhli, teploměr stále ukazoval příjemných jedenáct stupňů. Běh zahájili sotva čtyři bloky od místa, kde byla před několika týdny zavražděna Christine Freundová. Vydali se směrem na západ k Šedesáté deváté, kde zabočili

doleva, a další blok pokračovali jižně až na Fleet Street, kde zatočili na východ, odkud společně vyklusávali až k rohu rušné Continental Avenue. Tam opět odbočili doleva, aby je nakonec obdélníková trasa zavedla zpátky domů.

Zatímco Amy mířila po Continental Avenue na sever ke křižovatce s Dartmouth Street, vyvstala jí před očima Christinina vražda a bezděčně se podívala směrem k prostranství Station Plaza, kde před pěti týdny došlo ke smrtelné střelbě.

Od oné noci se měla Amy před neznámými lidmi obzvlášť na pozoru. I proto když teď po levé straně spatřila poblíž malého hřiště na křižovatce ulic Continental Avenue a Dartmouth Street mladého muže – jenž si blížící se běžkyni zkoumavě prohlížel pohledem, který Amy později popíše jako „děsivý až výhružný“ –, vyděsilo ji to.

Měl tmavé vlnité vlasy sčesané dozadu a ruce zastrčené hluboko do kapes béžového nepromokavého kabátu, který mu sahal do poloviny stehén. Měřil asi sto osmdesát tři centimetrů a vážit mohl kolem osmdesáti kilogramů.

Amy netušila, že se tento muž v oblasti potuloval už předtím, než se šla proběhnout. Jen o pár minut dříve vylekal další mladou dívku, Peg Bensonovou*.

Pod jeho upřeným pohledem se teď Amy zachvěla a přidala do kroku. Minula ho a odbočila na východ do Dartmouth Street. Seběhla z chodníku na úzkou silnici a gestem naznačila mladšímu bratrovi, aby ji napodobil. Společně vyklusávali ulicí slabě osvětlenou pouličními lampami z přelomu devatenáctého a dvacátého století, lemovanou budovami se zdobnými průčelími v tudorovském stylu a s dekorativním štukováním.

Jakmile Amy s Tonym doběhli k ulici Tennis Place nedaleko tenisového areálu, zahnuli doleva a zamířili k domovské Exeter Street. Za chvíli budou doma.

Na rohu Exeter Street a Sedmdesáté avenue Amy s překvapením znovu spatřila onoho muže – stál na chodníku a opět ji upřeně pozoroval. Napadlo ji, jak se tam dostal. Ačkoliv Amy celou cestu běžela, muži se nějakým způsobem podařilo získat náskok a nyní opět čekal, až ho dívka bude míjet. Popojel snad autem, nebo ho někdo svezl?

Se srdcem až v krku oba s bratrem ještě přidali. Proběhli kolem muže – který se ani nepohnul – a v pořádku se dostali až před dům, kde bydleli. Amy se snažila popadnout dech. Když se rozhlédla, viděla, jak neznámý odchází pryč – mířil na východ po Exeter Street, směrem k Tennis Place a Dartmouth Street. Bylo za pět minut půl osmé.

Virginia Voskerichianová se ten večer vracela domů z Kolumbijské univerzity na Manhattanu pozdě. Blížila se půl osmá, když vystoupala schody ze stanice metra Continental Avenue ve Forest Hills a pokračovala ještě kousek pěšky k domovu na adrese Exeter Street 69–11.

Šla po Continental Avenue na jih směrem k Dartmouth Street, kde zabočila doprava a vydala se na západ po stejné trase, jakou jen o čtvrt hodiny dříve probíhala její sousedka Amy Johnsonová.

Devatenáctiletá Virginia měla dlouhé vlnité hnědé vlasy. Byla přitažlivá, oblíbená v kolektivu a aktuálně randila s jedním ze svých učitelů, sedmadvacetiletým asistentem na katedře ruštiny Kolumbijské univerzity Vladimírem Lunisem.

Virginia se narodila v Bulharsku a do Spojených států emigrovala s rodiči a dvěma sourozenci, když jí bylo jedenáct let. Jakožto velmi bystré děvče si brzy osvojila nový jazyk a 29. července 1975 – přesně rok před vraždou Donny Lauriové v Bronxu – oficiálně získala americké občanství.

Po dvou letech studií na Queens College přestoupila Virginia na Barnard College při Kolumbijské univerzitě, kde s velmi dobrým prospěchem studovala ruštinu, a do budoucna se plánovala věnovat politologii. Cestou domů si v náručí nesla diář a několik učebnic.

Když se přiblížila k bytovému domu na adrese Dartmouth Street 4, zpozorovala, že proti ní jde menší, mladistvě vyhlížející osoba v kulichu a svetry.

Ve chvíli, kdy se dvojice ocitla na vzdálenost metru a půl od sebe, ukročila Virginia lehce doprava. Poté na kratičký okamžik celý svět zamrzl.

Při pohledu na zbraň, která jí mířila do obličeje, dívka vykřikla. V náprostem zoufalství se přikrčila a křečovitě si zvedla učebnice před tvář, aby s jejich pomocí odvrátila blížící se útok.

Střela prolétla knihami a trefila Virginii nalevo nad horním rtem, vyrazila jí několik zubů, prostřelila lebku a zavrtala se do šíje, kde rozdrtila několik obratlů.

Projektil ráže .44 Virginii okamžitě usmrtil a ona se zhroutila bokem na živý plot před domem číslo 4 na Dartmouth Street.

Vrah se rozběhl po Dartmouth Street směrem, odkud přišel. Když se na rohu s Tennis Place prohnal kolem polekaného Eda Marlowa*, devětapadesátiletého stavebního inženýra, stáhl si vlněnou čepici přes obličej.

„Ježiši!“ vykřikl pachatel, než si stačil pokrývkou hlavy zakrýt mladistvé rysy. Marlow si však osobu stihl prohlédnout, byť jen letmo. Byla mladá, odhadoval ji na šestnáct až osmnáct let, podsadité postavy, měla hladkou tvář a na sobě lyžařskou bundu či svetr a hnědou nebo modrou pruhovanu čepici. Měřit mohla zhruba metr sedmdesát.

* * *

A tehdy se to stalo. Někdo z newyorské policie zpanikařil nebo zmanipuloval či překroutil vyšetřovací verzi tak, aby ji napasoval na fakta. Ať už za tím stálo cokoliv, toto rozhodnutí mělo hluboce ovlivnit vnímání celého případu v očích veřejnosti na řadu nadcházejících let. Dodnes není s jistotou známo, kdo přesně to posvětil, ale podle všeho k tomu došlo s vědomím šéfa queenské kriminální policie, nejvyššího policejního vedení i starosty New Yorku.

Na vrcholu pyramidy stáli nově jmenovaný šéf kriminální policie John Keenan, ředitel newyorské policie Michael Codd a starosta Abraham Beame, jehož kampaň na znovuzvolení byla předem odsouzená k nezdaru.

Někde v tomto spojení, které se později rozšířilo ještě o náměstka policejního ředitele Timothyho Dowda, jehož mnozí považovali za úředníka z povolání, se dodnes skrývá odpověď. Právě tato skupina totiž na základě informací od balistických techniků stvořila Zabijáka ráže .44, později známého jako Samův syn. Společnými silami uvedli v omyl média i národ a vyvolali paniku, jakou do té doby New York nezažil.

Jistě, důvod ke značnému znepokojení rozhodně existoval, nebylo pochyb o tom, že si nějaká neznámá síla vzala na mušku mladé ženy v Queensu a Bronxu. Policejní orgány však zveličily závěry balistických techniků a začaly vydávat teorii ohledně revolveru ráže .44 za „fakt“.

V důsledku toho policie panující hrozbu podcenila. Vyšetřovatelé se uzavřeli do jakési bubliny, v níž se soustředili výhradně na vražednou zbraň – revolver ráže .44 – a na bezprostřední dění po útocích. Tento scénář vedl ke smrti mnoha dalších mladých lidí – nevinných i viníků.

Neexistuje jednoznačná odpověď, proč se to stalo.

V březnu 1977 bylo zcela zřejmé, že newyorská policie prochází závažnou krizí morálních hodnot. Od roku 1971 a korupčních skandálů prošetřovaných Knappovou komisí do okamžiku, kdy v newyorských ulicích začal řídit Samův syn, se řady detektivů, kteří byli svého času považováni za elitní složku newyorské policie, zeštíhlily z 3 000 na 1 800.

Co víc, od roku 1974 do poloviny roku 1976 vůbec žádný policista mezi detektivy nepřestoupil a případná povýšení těch, kteří na kriminálce již působili, byla spíše výjimkou.

Za zeštíhlením stály procesní změny a rozpočtové škrty. Panující deziluze mezi muži zákona se pak ještě prohloubila, když město ve snaze vypořádat se s fiskálním marasmem rozvázalo pracovní poměr s přibližně 1 700 policisty.

Klesající společenské postavení, nulové uznání a absence podpory veřejnosti budily v řadách newyorské policie paniku. Nutně se potřebovala probudit z letargie. A výstřel z revolveru ráže .44 dost možná posloužil jako ten nejlepší budiček.

* * *

Devátého března, den po zastřelení Virginie Voskerichianové, tisk i televizní stanice správně informovaly o tom, že policie za hlavního podezřelého nepřekvapivě považuje „zavalitou náctiletou osobu“ v lyžařské čepici (či kulichu). Jednalo se o podezřelého, kterého na útěku potkal Ed Marlow a který se před překvapeným svědkem pokusil zakrýt tvář. Této osoby si krátce před vraždou v okolí všimlo i několik dalších rezidentů.

Ačkoliv k útoku došlo necelý blok od místa vraždy Christine Freundové, pro deník *New York Times* se policie nechala slyšet, že „neexistují žádné důkazy“, které by dvě předmětné vraždy propojovaly. Toto tvrzení se zakládalo na pravdě, zároveň ovšem představovalo jedno z posledních takto pregnantních prohlášení policie na adresu těchto případů.

Nic z následujících událostí popisovaných níže se nedostalo na veřejnost, ale vše se odehrálo takto:

Z těla Virginie Voskerichianové byla na pitevně vyjmuta „deformovaná olověná střela vysoké ráže“ (přesná citace z pitevního protokolu). Ačkoliv projektil prošel učebnicemi a lebkou zemřelého a roztříštil jí několik obratlů, v důsledku čehož došlo k jeho významnému zploštění, balističtí technici přesto dospěli k závěru, že se střílelo z „blíže nespecifikovaného“ revolveru Bulldog ráže .44 vyráběného společností Charter Arms – opět tedy na newyorské poměry z relativně vzácné zbraně.

Policie nyní disponovala důkazem, že za všemi útoky *typově* stál revolver ráže .44, přičemž minimálně ve dvou či třech případech se jednalo o model Bulldog společnosti Charter Arms. Vzhledem k podobným skutkovým okolnostem měli vyšetřovatelé oprávněné důvody se domnívat, že spolu jednotlivé útoky souvisejí.

Neměli ovšem jediný důkaz o tom, že by všechny střelby měla na svědomí jedna a tatáž zbraň či osoba.

Neexistovala žádná prokazatelná pozitivní shoda mezi projektilem, který usmrtil Virginii Voskerichianovou, a v zásadě žádnou střelou zajištěnou na místech předchozích útoků, jelikož byly všechny silně deformované. Policie tedy jinými slovy neměla žádný nesporný důkaz o tom, že by se ve všech případech střílelo z téhož revolveru.

Aby toho nebylo málo, ještě menší množství důkazů nasvědčovalo tomu, že všechny zločiny provedla jedna osoba a že přitom jednala sama. Ve skutečnosti totiž policisté nashromáždili značné množství stop naznačujících přesný opak. Jen v případě vraždy Virginie Voskerichianové policie pátrala hned po dvou podezřelých, přičemž policejní portréty vyhotovené po útocích na Donnu Lauriovou, Joanne Lominovou, Donnu DeMasiovou a Virginii Voskerichianovou svědčily o zapojení minimálně tří, možná dokonce čtyř různých osob, a to bez ohledu na to, zda se ve všech případech střílelo z jednoho a téhož revolveru ráže .44, nebo ne.

Policejní tvrzení o balistické shodě obecně nejsou sama o sobě nepochybnitelná a lze je u soudu snadno napadnout. I proto newyorská policie doporučuje, aby před zařazením mezi důkazy shodu vždy nejprve potvrdila expertíza dvou různých techniků. Zda byl doporučovaný postup dodržen i v případě střel ráže .44, nebo zda byl v tomto ohledu vyvíjen na balistickou laboratoř nějaký nátlak, není známo.

Přes veškerý svůj přínos představuje balistika nepřesnou vědu, u které často hraje klíčovou roli pravděpodobnost spíše než jistota. Mnozí považují balistické důkazy – podobně jako třeba otisky prstů – za až posvátně spolehlivé. Realita je však jiná.

Například takové otisky prstů, naprosté klišé kriminálních seriálů, jsou ve skutečnosti při vyšetřování často v praxi neupotřebitelné. Viník by po sobě musel zanechat dostatečný počet zřetelných otisků, aby na jejich základě dokázaly orgány činné v trestním řízení ztotožnit neznámého pachatele. Jeden, dva, dokonce ani tři otisky samy o sobě nestačí. Pokud však už existuje podezřelý, který je prošetřován, mohou daktyloskopické stopy sehrát zásadní roli, jelikož pak policie může porovnat otisky konkrétní osoby s daktyloskopickými stopami zajištěnými na místě činu. Pokud tedy existuje podezřelý, tak bezva. Jinak ale daktyloskopické stopy jako takové obstojí jen v případě, že jich pachatel na místě zanechá dostatek, a hlavně pouze pokud už má starší záznam v rejstříku trestů.

Některé jurisdikce disponují novější technologií, která policii umožňuje upotřebit i menší množství stop. Plošně však u nás tyto přístroje zatím k dispozici nejsou.

Balistická expertiza probíhá následovně: střela zajištěná v New Yorku na běžném místě střelby či následně vyjmutá z těla v nemocnici nebo na pitevně putuje do balistické laboratoře newyorské policie. Expertíza vychází z předpokladu, že neexistují dvě naprosto totožné hlavně. Na základě mikroskopické analýzy je proto odebraný vzorek porovnán s „testovacím“ projektilem vystřeleným ze zajištěné zbraně do vodní nádrže. Pohyb v hlavní zanechá na vystřeleném projektilu jedinečné drobné drážkování, díky němuž je občas možné spojit projektil s konkrétní zbraní.

Stejně jako v případech daktyloskopických stop i balistickým technikům významně usnadní práci, pokud mají k dispozici pravděpodobnou vražednou zbraň, a mohou si tak za pomoci vodní nádrže obstarat „testovací“ projektil pro účely porovnání. V případě útoku ráže .44 však policie žádnou takovou zbraň nedisponovala. Vražedný revolver se stále nacházel v držení pachatele. Jakákoliv srovnávací analýza tedy nutně spočívala v porovnání střel zajištěných na pěti místech činu a z těl obětí.

Všechny zajištěné střely byly zdeformované. Určité podobnosti v rýhování mezi nimi sice existovaly, ty by se ovšem našly mezi libovolnými revolvéry Bulldog ráže .44 vyrobenými v témže výrobním závodu společnosti Charter Arms, dost možná dokonce na týchž výrobních strojích. Ve skutečnosti disponují revolvéry Bulldog z důvodu jisté výrobní odchylky specifickým pravotočivým šestidrážkovým vývrtem. Ten vznikl proto, že měl výrobce při vyvrtávání hlavní jednotlivé šedesáticentimetrové kusy upevněné pouze na jedné straně, zatímco na druhé visely volně. A tak když byla hlaveň budoucí zbraně krácena na finální délku, mírně při řezání vibrovala. Tyto vibrace zanechaly v drážkování hlavně určité nepravidelnosti, které se následně přenášejí na střely.

Tento rys je však společný pro všechny revolvéry Bulldog, nikoliv pro jeden konkrétní exemplář.

Z celkem sedmnácti střel vypálených během útoku se srovnávací analýza zúžila na projektil, který usmrtil Donnu Lauriovou, a jediný projektil vystřelený po Virginii Voskerichianové. Zbylých patnáct kousků se muselo jevit pro účely analýzy jako neupotřebitelných, jinak by se totiž mohlo podařit zjistit shodu mnohem dříve. A ve světle chystaného policejního oznámení je tento fakt, který se týká útoku na Carla Denara, Joanne Lo-minovou, Donnu DeMasiovou a Christine Freundovou, velmi relevantní.

O mnoho let později balistik newyorské policie George Simmons přispěl: „Zbraň nebyla v dobrém stavu, takže shoda se hledala jen obtížně.“

Předseda okresního státního zastupitelství v Queensu John Santucci to formuloval jinak: „Dle protokolů, které jsme později obdrželi od policie, nesly střely podobné rysy, ale stoprocentní shoda se u nich prokázat nepodařila. Možná se střelilo ze stejné zbraně, možná ne. Jakožto důkazy byly protokoly neprůkazné.“

* * *

Desátého března, dva dny po zavraždění Virginie Voskerichianové, svolala policie spolu se starostou New Yorku Abrahamem Beamem tiskovou konferenci, na které veřejnosti oznámili, že balistická expertíza prokázala shodu mezi střelami zajištěnými z těl Donny Lauriové a Virginie Voskerichianové, jinými slovy že byly oba projektily – s naprostou jistotou – vystřeleny z jednoho a téhož revolveru ráže .44. Možná byla při obou útocích skutečně použita stejná zbraň, ale i kdyby tomu tak bylo, neexistoval jediný důkaz, na jehož základě by bylo možné připsat vraždy na vrub jediné osobě jednající samostatně.

Veřejní činitelé dále uvedli, že ačkoliv v případě útoků na Carla De-nara, Joanne Lominovou, Donnu DeMasiovou a Christine Freundovou expertíza takto jednoznačný závěr neprokázala – tedy že v souvislosti s nimi žádná shoda nalezena nebyla –, je si policie přesto jista, že i za těmito zločiny stojí tentýž pachatel a tentýž revolver.

Tisková konference se konala na policejní služebně 112. okrsku ve Forest Hills a Codd s Beamem využili této příležitosti, aby celému světu – jenž v zastoupení všech novinářů a televizních i rozhlasových reportérů, kteří se onoho chladného odpoledne sjeli do Queensu, napjatě očekával jejich slova – oznámili zrození Zabijáka ráže .44.

A v rukávu měli ještě jedno překvapení. Codd s Beamem si dali záležet na tom, aby svět nepřímě informovali, že pokud je jim známo, padouchem vyzbrojeným revolverem ráže .44 *není* onen neznámý v lyžařské čepici či kulichu. Tohoto stanoviska měli o pět měsíců později hořce litovat.

Po osobě v čepici se prý stále pátrá kvůli podání vysvětlení, nicméně – Codd pečlivě vážil slova – primárně se policisté zaměřují na nalezení bělocha v béžovém nepromokavém kabátu, vysokého asi sto osmdesát tři centimetrů, vážícího kolem osmdesáti kilogramů a s tmavými vlasy sčesanými dozadu.

Policie (na rozdíl od veřejnosti) věděla, že hledaným je onen muž, který krátce před střelbou vylekal běžkyni Amy Johnsonovou a Peg Bensonovou. Výpovědi obou svědkyň se podařilo až do vydání této knihy zcela utajit.

Obyvatelé New Yorku a následně celý národ byli o událostech informováni následovně:

Deník *New York Times* napsal:

Starosta Beame a ředitel newyorské policie Codd včera ve společné výzvě o pomoc adresované veřejnosti uvedli, že policie v souvislosti s vraždami tří mladých žen „bez motivu“, k nimž došlo počínaje 29. červencem, včetně dvou nedávných vražd ve Forest Hills, pátrá po stejném muži.

Tento závěr... vychází z balistických expertíz, které prokázaly, že vražednou zbraní ve třech případech byl tentýž revolver ráže .44.

Policejní ředitel popsal muže hledaného za účelem podání vysvětlení v souvislosti s vraždami takto: běloch, 25 až 30 let, sto sedmdesát pět až sto osmdesát tři centimetrů, střední postava, upravený, s tmavými vlasy sčesanými dozadu.

Na dotaz, zda se jedná o možného vraha, však Michael Codd odpověděl: „Nemohu potvrdit, že je muž hledán jako podezřelý.“

O koho jiného by asi tak šlo? A co osoba v čepici? Tisk měl příležitost přitlačit Coddovi a Beamovi ke zdi. Proč jste včera hledali jiného muže než dnes? Proč vůbec pátráte po dvou osobách, pane Codd? A co ty ostatní policejní portréty, které se tak zásadně liší od zveřejněných popisů hledaných mužů? Na základě čeho jste došli k závěru, že jedna zbraň znamená, že za útoky stojí i jediný pachatel?

Kdyby tyto otázky tehdy někdo položil a kdyby na ně někdo upřímně odpověděl, domeček z karet se mohl zhroutit a případ vražd revolverem ráže .44 by možná získal úplně jiný rozměr.

Deník *Daily News* napsal:

Muž, který minulé úterý zastřelil na ulici v queenské čtvrti Forest Hills studentku vysoké školy Virginii Voskerichianovou, má na svědomí i lednovou vraždu ženy, k níž došlo necelých sto metrů od posledního místa činu. Kromě toho vloni

v červenci zavraždil ženu v Bronxu a v průběhu posledních sedmi měsíců minimálně dvě další zranil. Tyto skutečnosti vyplynuly ze včerejšího prohlášení starosty Abrahama Beama a policejního ředitele Michaela Codda... Podle policejního ředitele balistická analýza prokázala, že se ve všech pěti případech střílelo z téhož „kovbojského revolveru“ ráže .44.

Vyjma již zmíněných nepřesností nepředstavuje revolver ráže .44 Bulldog kolt, kterým by se na Divokém západě oháněli kovbojové. Jde o zbraň s krátkou hlavní, určenou především pro policejní účely. Do komerčního prodeje byla uvedena v roce 1974. Proč ji Codd připodobnil ke koltu s dlouhou hlavní, je další – dost možná výmluvnou – záhadou.

Pravdu o tom, že policie rozhodla výhradně na základě vlastního úsudku, se podařilo udržet pod pokličkou a média se za pomoci tlaku veřejnosti rychle postarala o to, aby pohlaváři newyorské policie a starosta dostali, co chtěli: speciální jednotku. Ta zprvu sestávala z přibližně padesátky detektivů a uniformovaných strážníků. V zásadě šlo o mix policistů z Bronxu a Queensu, kteří se v rámci jednotlivých oddělení podíleli na vyšetřováních už předtím.

Do čela jednotky byl nejprve postaven kapitán Joseph Borrelli, přičemž k ruce dostal poručíka Johna Powera a seržanta Josepha Coffeyho. Případ ovšem narostl do takových rozměrů, že hodnost kapitána přestala stačit, minimálně pokud šlo o mediální výstupy. O měsíc později – a poté, co vedoucí funkci hned několik policejních funkcionářů odmítlo – byl velitelem jednotky jmenován jednašedesátiletý náměstek policejního ředitele Timothy Dowd. Borrelli, Coffey a Power ve speciálním útvaru zůstali, pouze nově spadali pod Dowda.

Vzhledem k zapojení starosty se z případu stalo žhavé politické téma. Spolupráce s radnicí sice znamenala přísun peněz a pracovních sil, zároveň s sebou ovšem nesla tlak a zásahy do vyšetřování. Beame se nacházel uprostřed ostré politické kampaně. Toužil po publicitě, chtěl být spojován s takto významným případem. Zamýšlel se u voličů zapsat jako veřejný činitel, jehož osobní angažovanost a starostlivost pomohly rychle a efektivně ukončit narůstající sérii vražd mladých středostavovských bělošek z Queensu a Bronxu.

Březen brzy ustoupil dubnu, jenž přinesl jarní počasí a 10. dubna také Velikonoční neděli. Pachatel o sobě ale od posledního útoku nedal slyšet. Novináři zpovídali vyšetřovatele, psychology a čelní policejní představitele zapojené do vyšetřování jako na běžícím pásu.

V rovině reálného světa se vyšetřování řítilo po kolejích odnikud nikam. Jakmile bylo rozhodnuto, že k vraždám došlo náhodně, policie upustila od prověřování potenciálních podezřelých z jednotlivých útoků a jejich možných motivů. Koneckonců za všemi střelbami přece stojí „vyšinutý jedinec“, co si své oběti vybral zcela nahodile. A vyšinutí jedinci *opravdový* motiv nemívají.

Pátrání po psychopatovi vrátilo policii zpátky na začátek. Žádní podezřelí. Žádný motiv. Jen frustrace. Vyšetřování zoufale potřebovalo nějaký impuls.

A ten přišel 17. dubna 1977 – první neděli po Velikonocích – v brzkých ranních hodinách, ještě před rozedněním.

* * *

Na čestném místě v obývacím pokoji prostorného, vkusně zařízeného činžovního bytu na adrese Hutchinson River Parkway 1950 v bronxské čtvrti Pelham Bay visela působivá olejomalba zobrazující mladou atraktivní dívku ve vážné, ale přesto decentně zranitelné póze. V šatech působila až královsky oslnivým dojmem. Jednou se z ní možná stane herečka. Takovou kariéru si vysnila.

Devatenáctiletá Valentina Surianiová měla o svém životě jasnou představu a nic nenasvědčovalo tomu, že se splnění svého snu nedožije.

Poté, co v roce 1976 odmaturovala na Akademii svaté Kateřiny, se dcera zaměstnance pošty Franka Surianiho a jeho ženy přihlásila na vysokou školu Lehman College v Bronxu, kde se začala připravovat na svou vysněnou profesi.

Metr šedesát pět centimetrů vysoká Valentina měla krátce střižené hnědé vlasy, hnědé oči, veselou povahu a silné odhodlání v hereckém světě uspět. Ve společnosti dobrých známých byla společenská, ale – podobně jako spousta jiných divadelníků – před cizími se trochu styděla a cítila se nejistá. V dubnu 1977 hledala fotografa, který by jí nafotil portfolio, jež jakožto začínající herečka potřebovala, a který by ji na fotografiích zachytil takovou, jaká doopravdy je.

Valentinin přítel Alexander Esau měřil metr osmdesát pět a bylo mu dvacet, ale díky delším vlnitým vlasům, které mu rámovaly klukovský obličej, vypadal na šestnáct. Narodil se do přistěhovalecké rodiny a pracoval jako asistent u odtahové služby bratrů Lunových na Manhattanu.

Ve tři hodiny v noci na 17. dubna se mladý pár vracel autem z kina na Manhattanu a následného večírku a zastavil vedle pletivového plotu na

potemnělé účelové komunikaci západně od dálnice Hutchinson River Parkway, proti domu číslo 1878 – asi dva bloky jižně od Valentiniho domu – a necelý kratičký blok od cihlového domu Jody Valenteové v téže ulici.

New York má několik milionů obyvatel a tisíce silnic, přesto měli tu noc Valentina s Alexem zemřít jen čtyři bloky od místa, kde zemřela Donna Lauriová, a asi sto osmdesát metrů od ložnice, ve které právě spala Donnina postřelená kamarádka.

Za volantem vypůjčeného vozu Mercury Montego seděl Alex. Mladý pár se objal, Valentina se k příteli přitulila, sedla si mu na klín a nohy si natáhla na sedadlo spolujezdce.

Natočila se tvář k Alexovi a políbila ho. V tu chvíli zavřené okno u spolujezdce roztříštila střela ráže .44, trefila Valentinu nad levý koutek, projela jí dutinou ústní a ven vyšla pod pravým uchem. Vzápětí ji nad levým uchem zasáhl další projektil. Ten jí proletěl šikmo dolů mozkem a zastavil se až o pravou část týlní kosti. Výstřely následovaly tak rychle po sobě, že se mezi nimi dívka nestihla ani zhroutit na sedadlo.

Alex se mezitím pokusil před burácejícím rámusem uniknout. Reflexivně se chtěl střelám vyhnout. Jelikož ale nedokázal odhadnout, odkud přesně rány přicházejí, sklonil se místo toho dalším dvěma projektilům přímo do cesty – oba ho zasáhly do temene a svou vražednou pouť ukončily až v Alexově mozku.

A pak vše utichlo.

Mladá zamilovaná dvojice ležela nehybně v autě. Valentina zůstala natažená přes Alexův klín a jeho shrbený trup směřoval ke dveřím spolujezdce. Jejich krev se mísila.

Valentina už byla po smrti a Alex, navzdory usilovné snaze o záchranu, podlehl zraněním o několik hodin později v Montefiorově nemocnici v Bronxu.

Když se nad ránem v italské čtvrti rozednilo, donesly sklíčené postarší obyvateľky z řady cihlových domů přes ulici na místo neštěstí vědra vody, aby smyly hrůzy předešlé noci. Laskavé gesto, jež se zrodilo z úcty k památce mrtvého páru.

Skvrnu, která se však nyní šířila New Yorkem, nemohlo smýt nic.

Nehledě na krátkou vzdálenost, z jaké střelec útočil, měl až překvapivě přesnou mušku. Čtyři smrtelné výstřely do hlavy byly vypáleny ze zbraně, která je proslulá silným zpětným rázem. Totožnost pachatele zůstávala mučivou záhadou. Ještě než ale tentokrát z místa činu utekl, udělal něco, na co si ještě nikdy předtím netroufl – na silnici vedle auta

s oběťmi zanechal hrůzostrašný vzkaz. Obálku adresovanou kapitánovi queenské kriminální policie Josephu Borrellimu.

Uvnitř se nacházel dopis, jímž se zrodil Samův syn.

* * *

V pondělí 18. dubna newyorské noviny hlásaly návrat nočního vraha. „DÍVKA Z BRONXU ZASTŘELENA V AUTĚ, ZBRAŇ SPOJOVÁNA S TŘEMI DALŠÍMI VRAŽDAMI,“ stálo na titulní straně deníku *Daily News*. Pod palcovým titulkem svítila velká fotka Alexe a Valentiny, na které se oba usmívali, formálně oblečení jako na školní ples či svatbu.

Další den deník díky svým policejním zdrojům už věděl, že se na místě činu nalezl dopis. „VRAH VZKAZUJE POLICII: UDĚLÁM TO ZNOVU. POSMĚŠNÝ DOPIS PŘEDSTAVUJE PRVNÍ SKUTEČNOU STOPU,“ halekala titulní strana. Pod titulkem byly otištěny dvě policejní kresby pachatele – v obou případech šlo o portréty sestavené po březnové vraždě Virginie Voskerichianové.

Šlo o osobu v čepici a muže v béžovém nepromokavém kabátu. Podle popisku byla dvojice hledána kvůli podání vysvětlení. Policie už dříve potvrdila, že za vraždami stojí jen jeden muž, a o osobě v čepici nyní hovořila jako o svědkovi.

V tuto chvíli není důvod tajit, že mužem v béžovém nepromokavém kabátu byl David Berkowitz. Když nic jiného, porovnání policejního portrétu s Berkowitzovou fotografií svědčí o mimořádné podobě obou mužů. O poznání menší jistota panuje ohledně pohlaví osoby v čepici. Tento „svědek“ se policii nikdy nepřihlásil, a tak ve skutečnosti klidně mohlo jít o ženu.

Ve hře bylo ale ještě něco dalšího. Ne snad, že by policie zvažovala i jinou vyšetřovací verzi, ale dopis pro Borrelliho pohozený na místě vraždy Valentiny Surianiové a Alexe Esaua popíral zapojení dvou osob do vraždy Virginie Voskerichianové už jen tím, že ho údajně napsal jeden člověk, který se v něm k vraždám výslovně přihlásil. Chtějí policisté jen jednoho pachatele? Mají ho mít.

Deník *Daily News* s odkazem na policejní zdroj napsal, že vrah policisty v dopise informuje o tom, že žije ve „světě nočních můr, krvelačných upírů a frankensteinovských monster“. Podle článku vzkaz také obsahuje několik slov napodobujících „skotský přízvuk“ a sousloví „příliš mnoho infarktů“.

Fráze o stavu myokardu přiměla policii projít ve velkém nemocniční záznamy a prověřit teorii, podle níž mohl vrahův otec prodělat srdeční příhodu a následně se ocitnout ve špatné péči hnědovlasých sestřiček,

což podnítilo vražednou výpravu jeho vyšinutého synáčka proti mladým brunetám. Donna Lauriová navíc pracovala na pomocné pozici u záchranné služby a Jody Valenteová studovala zdravotní školu. To vše teorii podporovalo, avšak jak přesně si policie vysvětlovala vrahovu domnělou znalost povolání obětí, když si je zároveň měl podle nich vybírat zcela náhodně, to už nikdy nevysvětlila.

Dopis dále navedl policisty na stopu, že vrah zřejmě navštěvoval katolické školy, což je informace hodna zapamatování.

Občané New Yorku se nikdy nedozvěděli, proč se orgány činné v trestním řízení podobnými úvahami zabývají, jelikož veřejnost s dopisem seznámena nebyla. Nahlédnout do něj nesměli ani novináři *Daily News*, díky čemuž mohla policie – lživě – popřít, že by ji snad pachatel varoval, že zaútočí znovu.

Jak následně přiznali někteří řadoví členové speciální jednotky, dopis neviděli ani oni. Borrelli s Dowdem jim ho jednoduše neukázali, ačkoliv se jednalo o detektivy pověřené pátráním po vrahovi. Nepočetný kroužek nejvyšších mezi sebe pouštěl jen málokoho.

Utajení dopisu adresovaného Borrellimu v každém případě představovalo zásadní chybu, neboť vzkaz obsahoval důležitá vodítka, která v případě zveřejnění mohla vést k zatčení pachatele o několik měsíců – a několik vražd – dříve.

Čtyřstránkový dopis byl psaný hůlkovým písmem s mírným sklonem:

*HLUBOCE SE MĚ DOTÝKÁ VAŠE TVRZENÍ, ŽE NENÁVIDÍM
ŽENSKÝ. NENÍ TO PRAVDA.*

ZRŮDA ALE JSEM.

JSEM „SAMŮV SYN“. TAKOVEJ „DÁBLÍK“.

*KDYŽ SE TÁTA SAM NAPIJE, JE ZLEJ. MLÁTÍ RODINU. NĚ-
KDY MĚ PŘIVÁŽE VZADU K DOMU. JINDY MĚ ZAMKNE V GA-
RÁŽI. SAM RÁD SAJE KREV.*

„BĚŽ VEN A NĚKOHO ZAB!“ ROZKAZUJE TÁTA SAM.

*PÁR Z NICH ODPOČÍVÁ U NÁS ZA DOMEM. HLAVNĚ TY
MLADÉ – ZNÁSILNĚNÉ A ZABITÉ – CO SE JIM PUSTILO ŽI-
LOU – ZBYLY Z NICH JENOM KOSTI.*

*TÁTA SAM MĚ TAKY ZAMYKÁ DO PODKROVÍ. NEMŮŽU
VEN, ALE DÍVÁM SE Z PODKROVNÍHO OKNA A POZORUJU
OKOLNÍ SVĚT. PŘIPADÁM SI JAKO OUTSIDER. POHYBUJU SE
NA JINÝCH VLNOVÝCH DÉLKÁCH NEŽ VŠICHNI OSTATNÍ –
NAPROGRAMOVANÝ K ZABÍJENÍ.*

JESTLI MĚ ALE CHCETE ZASTAVIT, MUSÍTE MĚ ZABÍT.
UPOZORNĚNÍ PRO VŠECHNY POLICAJTY: ZASTŘELTE MĚ
PRVNÍ – NESMÍTE MINOUT, JINAK UVIDÍTE.

DRŽTE SE ODE MĚ DÁL, NEBO TO ODSKÁČETE!

TÁTA SAM UŽ SEŠEL. POTŘEBUJE KREV, ABY SI ZACHO-
VAL MLADICKOU ENERGII. MÁ ZA SEBOU PŘÍLIŠ MNOHO
INFARKTŮ. PŘÍLIŠ MNOHO INFARKTŮ. „OJ, SÉRCE BOLÍ MĚ,
SYNU MŮJ.“

NEJVÍC MI CHYBÍ MOJE PŘEKRÁSNÁ PRINCEZNA. ODPO-
ČÍVÁ U NÁS V DOMKU PO BOKU OSTATNÍCH. ALE UŽ BRZY
SE S NÍ SHLEDÁM.

JSEM „ZRŮDA“ – „BELZEBUB“ – „OBTLOUSTLÝ BEHEMOT“.

RÁD LOVÍM. SLÍDÍM ULICEMA A VYHLÍŽÍM POŘÁDNOU
KORIST – CHUTNEJ KOUSEK MASA. ŽENSKÝ Z QUEENSU
SOU NEJKRÁSNĚJŠÍ. NEJSPÍŠ DÍKY VODĚ, CO PIJOU. LOV
JE SMYSL MÝHO ŽIVOTA – CELEJ MŮJ ŽIVOT. KREV PRO
TÁTU.

PANE BORELLI, UŽ NECHCI ZABÍJET, NECHCI, PANE, ALE
MUSÍM. „CTI OTCE SVÉHO.“ CHCI MILOVAT SVĚT. MILUJU
LIDI. NEPATŘÍM NA ZEM. VRAŤTE MĚ MEZI JAHUY. VZKAZ
PRO OBYVATELE QUEENSU: MILUJU VÁS. A VŠEM VÁM CHCI
POPŘÁT VESELÉ VELIKONOCE. NECHŤ VÁM BŮH ŽEHNÁ
V TOMTO ŽIVOTĚ I V TOM PŘÍŠTÍM. PRO TUTO CHVÍLI SE
LOUČÍM A PŘEJU SLADKÝ SNY. VZKAZ PRO POLICII: VÁS AŤ
STRAŠÍ TADLE SLOVA:

JÁ SE VRÁTÍM!

VRÁTÍM SE!

JINÝMI SLOVY – RA TA TA TA TA – ACH!!!

S vražedným pozdravem

Vaše Zrůda

Jestli „já se vrátím“ neznamená „udělám to znovu“, pak prosím
newyorskou policii za prominutí.

Co se týče zbylého textu, dopis obsahoval celou řadu nápadných vo-
dítek, například zmínky o domě, garáži a podkroví – což naznačovalo
obytnou čtvrť někde na předměstí –, a dále zmiňoval starého muže jmé-
nem Sam, který pije, léčí se se srdcem, má sklony k násilí, žije s rodi-
nou a zřejmě mluví se skotským přízvukem. Vzkaz také hovoří o psovi
a o nějakém prostoru – dvoru či zahradě – za domem autora.

Kromě toho dopis jasně naznačoval, že pachatel *zamýšlel* zaútočit v Queensu namísto v Bronxu, a to již o týden dřív, na Velikonoce. Jinými slovy střelbu plánovanou v Queensu o sedm dnů odložil a přesunul do Bronxu. Tento důkaz je v rozporu s oficiálními psychologickými profily pomateného vraha, jenž jedná v důsledku nepředvídatelných výbuchů nahromaděného, potlačovaného vzteku.

Kdyby policie vzkaz zveřejnila, dá se jednoznačně předpokládat (a to *nejen* při zpětném pohledu) – zejména ve světle událostí, které budou podrobně popsány níže –, že by si dopis mohl přečíst někdo z New Yorku či okolí, kdo by byl schopen o „Samovu synovi“ a jeho vraždách poskytnout důležité informace.

Tuto korespondenci však vyjma hrstky nejvýše postavených policistů, přizvaných psychiatrů a komentátora deníku *Daily News* Jimmyho Breslina nikdo neviděl.

Do svého sloupku z 28. července u příležitosti ročního výročí smrti Donny Lauriové Breslin propašoval informaci, že vrah ženy namísto anglického *women* oslovuje *wemon*, a vyjádřil přání, aby si pachatel nechal výročí ujít a strávil ho pohledem ze „svého podkrovního okna“, což byly v obou případech přímé narážky na utajovaný dopis adresovaný Borrellimu.

Breslin si tedy mohl přečíst vzkaz, se kterým se vedení policie nepochlubilo dokonce ani detektivům pověřeným vyšetřováním. Možná ale mocní z policejních řad považovali za fér Breslinovi svůj dopis ukázat. Koneckonců, on jim později na oplátku ukáže pro změnu ten, který obdržel on sám.

* * *

Blížil se konec května a spolu s ním i Den obětí války. Od vraždy Valenty Surianiové a Alexandra Esaua uběhlo šest týdnů, přesto policie – čerstvě posílená o speciální jednotku čítající přes sto padesát policistů a detektivů – v případě nijak nepokročila. Vyšetřování se stočilo na stávající a bývalé pacienty psychiatrických léčeben, sexuální delikventy, u nichž se v minulosti projevila nenávist vůči ženám, a na vybrané jedince z neustále se rozšiřujícího seznamu podezřelých hlášených veřejností na speciálně zřízenou policejní linku.

Dvacátého šestého května newyorská policie zveřejnila nový psychologický profil vraha. Ten ho popisoval jako neurotickou osobu s podezřením na schizofrenii a paranoiou – laciná definice sestavená psychiatry

od stolu. Profil dále naznačoval, že by pachatel mohl trpět přesvědčením, že ho „posedl démon“.

Tato nenápadná narážka policie se měla ukázat jako zásadní.

V o něco realističtější rovině, než byly policejní pokusy o sestavení profilu vraha, se pohybovala snaha detektivů najít a otestovat padesát šest revolverů Bulldog ráže .44 od společnosti Charter Arms registrovaných na území státu New York. To se jim nakonec podařilo, ale akce nepřinesla žádné výsledky.

Na jejím základě inspektor Dowd následně spustil celonárodní maraton, jehož cílem bylo najít každický exemplář revolveru ráže .44 Bulldog, který byl kdy vyroben – tedy všech 28 000 kusů. Zhruba 670 zbraní bylo odcizeno přímo z výrobního závodu Charter Arms a nedalo se nijak dohledat. Šlo o beznadějnou misi, nicméně dobře ilustruje nulový pokrok newyorské policie i její zoufalství.

Policisté se trápili. Do zaparkovaných aut nastrkávali volavky, nebo dokonce pouhé figuríny. Radili se se senzibily a prověřovali tisíce tipů od občanů či jiných orgánů činných v trestním řízení. Nevyvíjelo se to vůbec dobře. Chtělo to alespoň malou vzpruhu.

Ta se dostavila v Den obětí války, tedy 30. května, do poštovní schránky v Englewoodu, New Jersey, umístěné poblíž velkého bytového komplexu na bohatém předměstí vzdáleném přes most George Washingtona jen několik kilometrů od horního Manhattanu. Konkrétně stála na rohu ulic Myrtle Street a Lorraine Court. Přesné umístění se policii podařilo utajit, ale vypátrala ho díky tomu, že z důvodu státního svátku nebyl dopis vytríděn automaticky, ale ručně orazítkován na místní pobočce pošty.

Jako adresát byl na obálce uveden jistý Jimmy Breslin, hrabě z Queens Boulevardu a kontroverzní komentátor deníku *Daily News*.

Sedmačtyřicetiletý Breslin byl chodící úspěch a v mnoha ohledech nikoliv nezaslouženě. Svérázný autor s jadrným humorem, nohama na zemi a darem slova. Stojí za řadou skvěle hodnocených románů, ale do povědomí mnoha Američanů se zapsal spíš později reklamou na pivo Piels, v níž tak trochu parodoval sám sebe: „Je to dobré, pitelné pivo,“ poznamenal s doutníkem v ruce.

Sláva s sebou však přinesla i jistou nabubřelost a podle některých i novinářskou nevyhraněnost. Milovník zločinů Breslin se o vraždy Samova syna aktivně zajímal a vyšetřování věnoval spoustu svých proslulých sloupků, v nichž z první ruky popisoval práci policistů v terénu. Měl také velmi dobré zdroje přímo ve skupině Omega.

Když do sídla redakce deníku *Daily News* na Východní čtyřicáté druhé ulici na Manhattanu dorazil dopis adresovaný Breslinovi, noviny se rozhodly vyždímat z něj maximum a po několik dnů na vzkaz poutaly sérií článků zvyšujících prodeje. Když konečně zveřejnily i jeho znění, otrásl to celou metropolitní oblastí.

Dopis víc než cokoliv jiného popíchl obyvatele New Yorku, aby se pustili do pátrání na vlastní pěst a zkusili případ vyřešit. Důvod byl prostý: list obsahoval čtyři vrahovy přezdívky, které v mysli veřejnosti vyvolaly stovky nápadů, čeho se chytit.

Kromě vodítek dopis překypoval mistrně mrazivou atmosférou – byl barvitý, hezky plynul a vyložene se vyžíval v mimořádně obrazném jazyce. Jednalo se o dílo kreativního, inteligentního autora. Ač odeslán z Englewoodu, podle úvodních řádků ve skutečnosti pocházel z městských stok, navlhých zapadlých uliček a útrob města zahalených v mlze. A také z nejhlubších zákoutí lidského mozku, kde se rodí ty vůbec nejděsivější noční můry.

*Zdravím z newyorských stok plných psích hoven, zvratků,
zkyslého vína, moči a krve.*

*Zdravím z městských kanálů, které požírají tyhle pochoutky odklizené z ulic metacími stroji. Zdravím z puklin
v newyorských chodnicích, od mravenců, co v nich přebývají
a živí se zaschlou krví mrtvých, co tam prosáklá.*

*Píšu Vám, J. B., abych Vám dal vědět, jak moc si cením
Vašeho zájmu o ty příšerné vraždy revolverem .44 z poslední
doby. Chci, abyste věděl, že ty Vaše sloupky denně čtu a jsou
mimořádně přínosné.*

Povězte, Jíme, co plánujete na 29. července?

*Mě klidně vynechte, jestli chcete, nestojím o publicitu.
Ale rozhodně byste neměl zapomenout na Donnu Lauriovou
a čtenáři taky ne. Bylo to tuze, tuze miloučké děvče, ale
Sam holt mívá žízeň a nedovolí mi přestat zabíjet, dokud
se nenasytí krve.*

*Pane Bresline, nenechte se mýlit – to, že jsem o sobě dlouho
nedal vědět, neznamená, že bych snad usnul. Kdepak, pořád
jsem tady. Jako přízrak potulující se nocí. Vyprahlý, hladový,
málokdy se zastavím, abych si odpočinul, tolik si přeju po-
těšit Sama. Miluju své dílo. Pomáhá mi zaplnit tu prázdnotu.*